

Södertörns högskola | Institutionen för historia och samtidsstudier
Masteruppsats 30 hp | Etnologi | Vårterminen 2015

Våra olikheter är vår styrka

– Positionering och identitetsskapande bland medlemmar i nätverket StreetGäris

Av: Sanna Bergman

Handledare: Jenny Ask

Förord

Mina första kontakter med fältet skedde under hösten 2014 då jag gjorde praktik på Mångkulturellt centrum i Fittja. Jag kom dels att lära känna en person som satt med i styrelsen för föreningen StreetGäris, som bjöd in mig till nätverkets Facebook-sida. Dels mötte jag också forskare som, liksom jag, hade ett intresse av att studera det civila samhället och nya rörelser som växer fram och har fått en plats inom den mediala diskursen de senaste åren. I samtal över lunchlådor i fikarummet växte en idé till ett uppsatsämne fram. Under praktiken fick jag också med mig värdefulla verktyg och perspektiv som har följt med mig genom fältarbetet och sedermera skrivandet av den här uppsatsen.

Jag vill passa på att tacka Mångkulturellt centrum för möjligheten att genomföra min praktik där. Jenny Ask vill jag tacka för handledning under uppsatsarbetet, och min vän Helena för genomläsning och kommentarer. Varmt tack också till Vanja som bjöd in mig till nätverket och på ett generöst sätt hjälpte mig att komma igång med materialinsamlingen. Jag vill även tacka René León Rosales och Aleksandra Ålund för värdefulla råd och stöd i den (så viktiga) inledande fasen av arbetet. Mina kurskamrater Lotta, Klara och Jenny som varit en del av hela processen måste självklart också nämnas – tack för alla era kloka synpunkter och tack för att två härliga år tillsammans!

Slutligen vill jag rikta ett djupt tack till alla fantastiska, inspirerande och roliga gäris som tillsammans utgör det nätverk som föreliggande studie handlar om. Utan er hade det inte funnits någon uppsats, och utan ert engagemang hade världen varit en sämre plats. Tack alla 3301 medlemmar, och alldeles extra tack till er som ställt upp på intervjuer eller på annat sätt bidragit med erfarenheter, tankar och perspektiv.

Sanna Bergman

2015-05-25

Abstract

The aim of this master thesis is to look at how members of the women's separatist, anti-racist network StreetGäris negotiate their positions in relation to surrounding structures, and how collective identity is expressed (and challenged) within the network. New popular movements are on the rise in Sweden, many of which fight for gender equality and against racism and class oppression. StreetGäris can be understood as a part of this movement, and through collective action they challenge power structures that limit people in their everyday life.

The study presents an analysis of an empirical material that has been gathered through interviews and online observations, in order to understand how members of StreetGäris view their position as members of a community based on values and shared experiences. By using the concept of intersectionality in combination with agency, this study aims to highlight the intersecting experiences that construct a platform from which they are able to speak and be heard.

StreetGäris can be understood both as a platform for women, where their different experiences and perspectives are valued as a resource and a strength, as well as a politically oriented movement. The members express this double nature by talking about how they on one hand see their participation as something they do for their own benefit and well being, but on the other hand stress the importance of the network for making changes in society and challenging power structures. This study concludes that StreetGäris can challenge the concept of “private” and “political”, and that the position as “streetgäri” is in constant change and shift meaning as the network is developed.

Key words:

Women's studies, empowerment, agency, intersectionality, intersecting experiences, translocal positionality

Innehåll

Inledning.....	5
Bakgrund	5
Problemområde	7
Syfte och frågeställningar	7
Metod och material.....	8
Diskussion om forskarens position, reflexivitet och etik.....	11
Teoretiska ingångar	12
Feministisk poststrukturalism	13
Intersektionalitet och (transrumslig) positionalitet	14
Om makt och motstånd	17
Forskningssammanhang	19
Kvinnors organisering	19
I korsningarna	20
Urbana rättviserörelser och ”nya folkrörelser”	20
Disposition	22
StreetGäris och systerskapet	24
Förhållandet till feminina positioner	24
Att äga benämningen.....	26
Gäri power!	27
Ett rum för systerskap	29
Att konstruera gäris som kollektiv	31
Systerskapets yttersta gräns?	32
Att hitta hem	35
Olika förhållningssätt till feminism(er)	37
Feministisk hegemoni	38
Att äga positionen ”feminist”	40
Ett förortsinitiativ?	43
”Hon är ju från förorten fast liksom norra Sverige”	44
Vems berättelse blir politisk?	51
En plattform för delaktighet och inflytande	53
”Ju mer man får höras desto mer kan man påverka”	54
”Bara en like kan göra mycket”	57

Rummet spelar roll.....	58
Från nätverk till förening	59
”En glöd att vilja förändra, skapa en bättre värld helt enkelt”	61
Att göra intersektionalitet	63
Avslutande diskussion	65
En ständig utvecklingsprocess	67
Fortsatt forskning	68
Källförteckning	69

Inledning

StreetGäris arbete visar att det går att vara både bred och intensiv, både högtflygande och vardaglig. Det visar att livet är större tillsammans. Det visar att allt från bokcirklar, demonstrationer och panelsamtal till fester och klädbytdagar, går att knyta ihop med en tydlig röd tråd: att stötta varandra och hålla ihop.

Citatet ovan kommer från den motivering som lästes upp av Jonas Sjöstedt när StreetGäris i februari 2015 mottog ett pris ur Abdirahim Hassans minnesfond. Sjöstedt ringar på många sätt in vad StreetGäris är och står för – öppenhet, engagemang och gemenskap. Som första pristagare ur fonden stod StreetGäris för en viktig markering på många sätt. I motiveringen beskrevs StreetGäris som ”ett av de finaste exemplen på gräsrotsaktivism vi har sett”.

Uppsatsen är inriktad på föreningen och nätverket StreetGäris, som har hunnit fylla två år när detta skrivs. Nätverket består av personer som definierar sig som kvinnor eller icke-binära, och den mesta kommunikationen sker över nätet i en sluten facebook-grupp. Föreningen StreetGäris har skapats för att stötta nätverket och skapa evenemang utanför nätet. I 2014 års nyordslista¹ från Språkrådet finns ordet *gäri* med, som ursprungligen kommer från turkiskan och betyder tjej. Motiveringen är en ökad användning, och detta illustreras med ett utdrag ur en artikel om nätverket StreetGäris. Således har StreetGäris enligt Språkrådet haft inflytande över språkliga trender såväl som hur vår samtid uppfattas under 2014.

Bakgrund

StreetGäris startade med ett sms. Det var grundaren Ailin Moaf som för drygt två år sedan, på kvinnodagen den åttonde mars, skickade iväg ett meddelande till ett antal ”tungga gäris” i sin kontaktlista. Hon skrev att hon ville starta något, som bara skulle finnas ”in the space, inga möten och shit”. Hon hade en vision om att starta en plattform där tjejer kunde mötas och

¹ Nyordslistan består av ”ett urval av de ord som tillkommit eller etablerat sig i språket under det gångna året. [Språkrådet] har valt ut exempel på nya ord som säger något om samtiden och om språkliga trender” (<http://www.sprakochfolkminnen.se>, hämtad 2015-01-19).

inspireras av varandra. Detta resulterade i en WhatsApp-grupp², som senare blev till den slutna gruppen "StreetGäris" på Facebook, dit vänner och vänner vänner bjöds in. Inkludering har sedan starten varit ett viktigt ledord.

Organisationen välkomnar alla som definierar sig som kvinnor eller icke-binära³, och som delar StreetGäris värdegrund. Genom att ansöka om att gå med i Facebook-gruppen blir en automatiskt också medlem i föreningen. Värdegrunden formuleras som följande på StreetGäris hemsida⁴:

- Vi verkar för att skapa en inkluderande gemenskap miljö som bryter barriärer i relation till ålder, bakgrund och perspektiv.
- Vi vill verka för kvinnors utveckling och empowerment med hela samhällets bästa i åtanke.
- Vi står för fredliga och konstruktiva icke-våldslösningar i handling och kommunikation.
- Vi vill skapa en miljö som är tillåtande, trygg och motiverande.
- Vi vill vara en positiv och framåtsträvande kraft.
- Vi vill verka för ett jämlikt samhälle.

Sedan grundandet har representanter från nätverket suttit i paneler och debatter, de har vunnit pris i Almedalen och mottagit pengar av både Lina Thomsgård (grundare av Rättviseförmedlingen, ett annat framgångsrikt Facebook-baserat nätverk) och Ung Vänster för sitt arbete. De har uppmärksammats och hyllats, bland annat för sin manifestation mot våld under oroligheterna i Husby 2013. Andra manifestationer som "Bring back our girls", i solidaritet med de över tvåhundra nigerianska flickor som i april 2014 kidnappades av terrorgruppen Boko Haram, och "Låt Kainat stanna" som stöttade 16-åriga Kainat som hotades av utvisning till Pakistan, har initierats och genomförts av StreetGäris-medlemmar.

StreetGäris har, med ett medlemsantal på över 3000 personer, under de dryga två år som gått sedan initiativet startades etablerats som en röst i debatten om kvinnors inflytande och

² WhatsApp är en applikation till smartphones, som tillhandahåller en typ av webbaserad meddelandetjänst, liknande sms.

³ "Icke-binär" är en definition som brukar användas om personer som inte identifierar sig inom den binära könsuppdelningen, alltså varken som "kvinna" eller "man".

⁴ <https://streetgaris.wordpress.com/about/>, hämtad 2015-01-25

möjligheter i samhället. Nätverket har också syns och hörts i frågor som rör villkor för människor som bor i förorter, folkbildning och antirasism. Förutom Facebook-gruppen finns även föreningen StreetGäris, som ska stötta nätverket och har en styrelse som också fungerar som administratörer i forumet. Föreningen jobbar bland annat med projekt, att ansöka om pengar och skapa långsiktiga mål för StreetGäris. Den fungerar även som ett verktyg för att organisera och ansvara för nätverkets aktiviteter.

Problemområde

I feministiska och antirasistiska sammanhang, liksom inom den politiska vänstern, pågår ständigt diskussioner om inkludering, tillgänglighet och vilken kamp som ska gå först. Nya sociala rörelser utmanar föreställningar om utanförskap, identitet och tillhörighet. Människor går samman för att skapa en motvikt till differentierande strukturer och praktiker i samhället. Det svenska civilsamhället är under utveckling och många intresserar sig för nya rörelser som driver olika frågor om demokrati, jämställdhet och jämlikhet idag. Vad betyder StreetGäris i det här sammanhanget – ur ett samhälleligt, feministiskt och demokratiskt perspektiv? Uppsatsen studerar hur identitet och grupp tillhörighet konstrueras och utmanas genom kollektiva handlingar och i talet om (gemensamma) erfarenheter. Genom att titta närmare på StreetGäris vill jag försöka förstå något om det samhälle vi lever i idag och hur organisering och samhörighet kan förstås som motstånd mot rådande samhällsstrukturer.

Syfte och frågeställningar

Uppsatsen syftar till att undersöka hur medlemmar ur nätverket StreetGäris förstår och förhandlar sina positioner i förhållande till strukturella förutsättningar. I uppsatsen studeras hur kollektiv identitet tar sig uttryck och ifrågasätts inom och utanför nätverket. Hur förhåller sig deltagarna i studien till kropp, kvinnlighet, identitet och feminism? Hur skapar medlemmarna sig själva som kollektiv, och vilka betydelse tillskriver de sitt engagemang i nätverket? Finns det några motsättningar mellan vad föreningen nätverket står för enligt medlemmarna, och den bild som media och andra nätverk har? Hur konstrueras förhållandet mellan privat och politiskt i StreetGäris?

Metod och material

Materialet har samlats in med olika kvalitativa metoder. Genom intervjuer, observationer och interaktioner av varierande karaktär har jag på nära håll kunnat studera nätverket StreetGäris och dess medlemmar. Sekundärmaterial som använts för att lära känna fältet är traditionella medier som tidningar och TV-inslag samt sociala kanaler som Instagram och Twitter. Likt många andra etnologer har jag ett epistemologiskt förhållningssätt som går ut på att empirin inte är något som finns att "hitta" eller "avtäcka" ute i världen, utan att det är jag själv som skapar mitt material samt att detta sker i samspelet mellan mig och det som studeras. Olika beskrivningar görs alltid utifrån olika, på förhand uttänkta, perspektiv. De specifika nedslag jag gör i materialet, och sättet på vilket jag sorterar bland informationen sker med specifika (utvalda) metoder. Lars Kaijser och Magnus Öhlander påpekar att detta gör själva insamlingsprocessen "teoriimpregnerad" (2011:29). På samma sätt som materialet ofrånkomligt färgas av teori, vill menar jag att mina teoretiska ingångar även har influerats av empirin.

Uppsatsens empiriska bas består dels av kvalitativa intervjuer med StreetGäris-medlemmar, och dels av textmaterial hämtat från det webbaserade nätverket i form av inlägg, delade länkar och kommentarstrådar – så kallad "netnografi" (Kozinets 2010). Utöver detta har observationer genomförts under två fysiska nätverksträffar och ett årsmöte, samt i samband med utdelningen av Abdi-priset från Ung Vänster. Jag kombinerar olika insamlingsmetoder för att skapa ett brett empiriskt material med olika typer av utsagor. De olika materialkategorierna kompletterar varandra och bidrar till en mångbottnad förståelse av det som studeras. Genom observationerna har jag haft möjlighet att ta del av de vardagliga praktiker som skapar kollektivet StreetGäris, både på nätet och i den fysiska "verkligheten". Intervjuerna har bidragit med ytterligare en dimension av förståelse, där ingående frågor om *hur* och *varför* har kunnat ställas. Michael Quinn Patton (2002) använder begreppet *triangulering* för att beskriva hur varierande metoder kan användas för att göra forskning mångbottnad och trovärdig. Detta begrepp syftar till att forskaren tittar på det beforskade från olika vinklar (eventuellt i olika stadier av forskningsprocessen). Begreppet kommer ursprungligen från en metod för att mäta avstånd, där principen är avståndet till en viss punkt kan bestämmas genom att man har två andra punkter med ett känt avstånd dem emellan (Patton, 2002:247).

De intervjuer som har genomförts har varit kvalitativa, semistrukturerade intervjuer (Fägerborg 2011:99). Åtta personer som är engagerade i StreetGäris har intervjuats vid sex olika tillfällen.

Intervjuerna är mellan 40 och 75 minuter långa. De flesta intervjuer har skett på offentliga platser som caféer eller restauranger. En av intervjuerna var en gruppintervju med tre stycken medlemmar som också är aktiva i StreetGäris styrelse. Denna intervju ägde rum på Mångkulturellt centrum, och utfördes tillsammans med två forskare⁵ som också har ett intresse för StreetGäris. I gruppintervjun ställdes ungefär samma frågor som i de individuella intervjuerna, men deltagarna resonerade mellan varandra på ett sätt som ledde fram till många stickspår. En av intervjuerna genomfördes över telefon. Alla intervjuer utom den sistnämnda har spelats in och transkriberats helt eller i stora delar. Under telefonintervjun fördes anteckningar fortlöpande. Transkriberingarna har genomförts ordagrant och jag har haft ambitionen att behålla intervjupersonernas uttryck och sätt att tala i översättningen från tal till text. I de citat som finns med har visst talspråk eliminerats (småord som "såhär" och "ba", liksom upprepningar eller stakningar), dels för att underlätta läsningen och dels för att alltför mycket talspråk i skrift kan upplevas negativt och framställa de intervjuade på ett missvisande sätt (Kvale 1997:158). I vissa fall har jag dock behållit talspråkliga element för att behålla känslan i citaten. De flesta jag har intervjuat har jag kommit i kontakt med via StreetGäris nätverkssida. Jag gjorde ett inlägg där jag presenterade mig och min studie, och bad personer som var intresserade att kontakta mig. På så sätt har urvalet blivit personer som är intresserade av att prata om sitt engagemang i StreetGäris. Alla intervjuade utom två är boende i Stockholm.

Nils Gustavsson (2014) skriver om att använda Facebook som plattform för insamling av material. En fördel jämfört med andra typer av digitala plattformar, menar han, är att deltagare som redan är användare av Facebook är bekanta med verktyget och inte behöver någon introduktion (s. 51). I den här studiens fältarbete har Facebook haft en bärande roll, det har gett en närhet och en självklar ingång till medlemmarna i det studerade nätverket. Netnografiska studier kan vara mindre tids- och resurskrävande än traditionell etnografi, eftersom empirin (oftast) samlas in i textform och därmed inte behöver transkriberas (jfr. Bertilsson 2014:124). Materialet som har samlats in online är både stort och komplext. Jag blev medlem i StreetGäris-gruppen i oktober 2014, och har sedan dess läst i princip alla inlägg som skrivits där fram till april 2015. Förutom detta har jag använt sökfunktionen för att se vilka inlägg som tidigare skrivits om ämnen som kommit upp i intervjuerna. För att avgränsa mig har jag valt att analysera inlägg som handlar om specifika ämnen som dels har fått stor uppmärksamhet i

⁵ René León Rosales, som handledde mig under min tid som praktikant på Mångkulturellt centrum, samt Aleksandra Ålund från Linköpings universitet var med under intervjun. Båda har ett intresse för frågor som tangerar mitt uppsatsämne, vilket jag återkommer till i avsnittet med tidigare forskning.

nätverket (genom många kommentarer och livliga debatter) och dels ämnen som har återkommit i intervjuerna. Genom att använda sökord (i olika böjningar) som "feminism", "rasism", "gäris" och "systerskap" i forumets sökfunktion har jag kunnat komplettera med inlägg inom de utvalda ämnesområdena som skrevs innan jag blev medlem. Mitt urval leder givetvis till att mycket av det som skrivs och debatteras i nätverket inte alls kommer att beröras i denna uppsats. Inlägg som handlar om till exempel jobbannonser eller tips på bra restauranger i Stockholm finns inte citerade i studien. Min ambition har dock inte varit att kartlägga eller redogöra för nätverkets alla användningsområden eller allt innehåll, utan snarare att genom ett utsnitt visa hur medlemmar använder nätverket för att positionera sig inom och i kontrast mot olika diskurser som rör just feminism, femininitet, rasism, inkludering och utanförskap.

En nackdel med att använda sig av netnografisk metod är att den inte på samma sätt som traditionell etnografi kan fånga människors kroppsspråk, sätt att vara och känslouttryck. Dessutom kan forskaren, om hen vill, vara osynlig observatör, men då mista möjligheten att interagera och ställa frågor till de som studeras. I det fallet kan forskaren inta en fullständigt observerande roll. Detta leder till att empirin i stor utsträckning får "tala för sig själv", utan påverkan av forskaren. Jon Bertilsson (2014) menar att just detta, att fånga naturligt uppkommen kommunikation, är det som gör den netnografiska metoden unik i förhållande till andra kvalitativa metoder. I mitt fall har jag (av etiska skäl) valt att synliggöra mig själv som observatör i nätverket, genom att skriva ut att jag bedriver fältarbete som ska resultera i en uppsats. Däremot har jag inte interagerat i diskussioner eller bidragit med egna inlägg förutom det ovan nämnda. I kombination med intervjuer och "vanliga" observationer anser jag att netnografisk metod bidrar med kompletterande material, som i sin tur leder till en förståelse som inte hade kunnat uppnås på annat sätt.

Internet kan betraktas både som kultur och som kulturell artefakt, vilket ger en "tolkningsmässig flexibilitet" (Hine 2000:64). Den senare tolkningen, av internet som kulturell artefakt, är förmodligen inte särskilt vanlig numer. Jag ser inga tydliga avgränsningar mellan det som sker online och i den fysiska "verkligheten". Internet betraktar jag som en del av vardagen och den kulturproduktion som ständigt sker, är inte separerad från interaktioner "face-to-face". Själva internet betraktar jag alltså inte som en kulturell artefakt, men däremot kan saker som finns på internet självklart vara det.

Diskussion om forskarens position, reflexivitet och etik

En utgångspunkt för mig i min studie är att all kunskapsproduktion är kontextbunden. Min position i förhållande till det jag vill studera kommer att spela stor roll för resultatet. Fataneh Farahani (2008) diskuterar i sin studie *Diasporic Narratives of Sexuality-Identity Formation Among Iranian-Swedish Women* positionerna "insider" respektive "outsider", som forskaren kan ha i relation till sina intervjupersoner. Som "outsider" finns problemet att inte bli insläppt eller få tillgång till fältet, och en brist på förförståelse för det studerade kan leda till att viktiga delar utelämnas eller förbises. Positionen som "insider" betyder att forskaren har en förförståelse för de som intervjuas och deras berättelser som bygger på egna erfarenheter. Denna förförståelse påverkar vilka frågor som ställs i intervjusituationen, hur forskaren väljer ut relevant material, intervjupersonernas svar och vad de antar om forskarens förkunskaper. Bland annat kan "insider"-positionen leda till att intervjupersonerna förutsätter att den som intervjuar har vissa förkunskaper eller delar uppfattningar, som gör att vissa saker upplevs som självklara och inte uttalas i intervjusituationen. (Farahani 2008:48). Farahani lyfter även ett tredje läge, "in-between position", en position där forskaren varken är helt utanför eller totalt inifrån. Det innebär att forskaren varken betraktas som en riktig "insider" eller en riktig "outsider" (ibid:49).

Min position i förhållande till det jag studerar kan i någon mening sägas vara "in-between". Jag är å ena sidan en del av nätverket och har deltagit i aktiviteter som medlem. Under nätverksträffar och andra observationstillfällen har jag inte alltid nämnt att jag också samlar in material för en uppsats. Även för egen del har det ibland varit oklart om jag har närvarat som medlem eller som "forskare", och jag har vid många tillfällen pendlat mellan rollerna som "deltagare" och "observatör" under de fysiska träffarna. Å andra sidan har jag velat hålla en viss distans till det jag studerar eftersom jag ser det som viktigt att behålla ett avstånd till det studerade för att kunna betrakta mitt material med ett utifrån-perspektiv. Gösta Arvastson och Billy Ehn beskriver hur den etnologiska blicken tillåter oss att "se verkligheten på nytt" (2009:23). Genom att ta ett steg tillbaka vill jag uppnå den analytiska distans som krävs för att se på nytt.

Om ambitionen är att bedriva feministisk forskning, är det viktigt att maktsymmetrier mellan deltagare och forskare tas på allvar, framhäver Paulina de los Reyes och Diana Mulinari (2005). Likaså är det nödvändigt att se över sin egen bakgrund och position, samt hur detta påverkar de val, analyser och slutsatser en gör. Jag kommer in i fältet med en viss situerad kunskap, och med den kommer jag alltid att betrakta materialet utifrån vissa perspektiv. Min ambition är att genom hela arbetet med uppsatsen förhålla mig reflekterande till min egen position som student,

kvinna, vit, medelklass och så vidare. Samtidigt som jag konstruerar mitt studerade objekt konstruerar jag också mig själv (jfr Alvesson & Sköldberg 2008:486). Materialet speglas utifrån mig och mina perspektiv, men likaså speglas mitt jag och min position i materialet.

Även om jag i mötet med mitt material och med intervjupersonerna inte har upplevt någon maktobalans, besitter jag ändå en makt över just den här texten och det budskap som förmedlas via den (Ehn & Klein 1994:37). Ett dilemma som jag har brottats med under arbetet med uppsatsen är hur jag kan skriva om StreetGäris, som inte vill låta sig definieras, utan att göra just detta? Kan jag använda feministisk teori utan att skriva medlemmar som inte kallar sig feminister på näsan? Min hållning har varit att jag studerar mitt material utifrån olika perspektiv, till exempel det feministiska, utan att fastslå att nätverket är just feministiskt. Mitt anspråk är inte att kartlägga en gång för alla vad StreetGäris *är* eller vad de står för, utan snarare ser jag den här uppsatsen som ett sätt att belysa ett fenomen från olika håll för att bidra till en förståelse av den samtid vi lever i (jfr Kings 2011:199).

Med tanke på de etiska principerna och på individskyddskravet (Kvale 1997:84ff) har intervjupersonerna anonymiserats och sedan getts fingerade namn. De inlägg som finns citerade i uppsatsen har frångått både namn och datum för att så långt som möjligt hålla inläggsförfattaren oidentifierbar. Material som hämtas från ett internetforum, till exempel en facebook-grupp, kan betraktas som både offentligt och privat (jfr Johansson 2010). Eftersom gruppen StreetGäris är sluten och endast medlemmar kan läsa det som skrivs betraktar jag inte materialet där som offentligt, och har därför valt att fråga de enskilda personerna om tillåtelse att använda deras inlägg och kommentarer. Transkriberingar och anteckningar, samt anteckningar från observationstillfällen och utdrag ur facebook-gruppen, förvaras hos författaren.

Teoretiska ingångar

Uppsatsens teoretiska bas utgår från ett konstruktivistiskt och poststrukturalistiskt synsätt på världen där diskursiva praktiker konstruerar individer, grupper och platser, och att dessa aldrig är helt fixerade utan kan när som helst utmanas och omformuleras. Språket betraktas som en social handling, något som konstruerar "verkligheten" snarare än bara representerar den (Alvesson & Sköldberg, 2008:459). Tillsammans med begrepp som hämtats från den fenomenologiska teoribildningen utgör dessa perspektiv grunden för uppsatsen analytiska delar.

I fokus står positionalitet, agens och motstånd, i relation till intersektionalitet inspirerad av sociologen Floya Anthias användning av begreppet (2002, 2010, 2012). Feministiska och postkoloniala teoretiker har stor betydelse för den teoretiska analysen av materialet. Kategoriseringar som kön, klass och ras⁶ betraktar jag som konstruerade, i likhet med exempelvis Judith Butler (1990, 2004) och Chandra Tapalde Mohanty (2003). Uppsatsens analyskapitel är av deskriptiv karaktär, men jag vill likväl ge en relativt utförlig presentation av de teoretiska ingångar jag har använt för att på så sätt erbjuda läsaren en inblick i den teoretiska bas som analysen tar sin utgångspunkt i.

Feministisk poststrukturalism

Feministisk teori utgör grunden till det genusteoretiska fältet, och har stort inflytande över den här uppsatsens teoretiska utgångspunkter. Den tidiga feminismens arbete, där kvinnors underordning betonades, har utvecklats och idag utgörs den feministiska forskningen av en rad olika inriktningar och teoretiska positioner. De olika inriktningarna har skilda teoretiska verktyg och begrepp, men även några gemensamma och karaktäriserande drag. Ett sådant är att försöka förstå hur kulturella och sociala hegemonier säkerställs och utmanas (Lenz Taguchi 2004; Lykke 2009).

Feministiska poststrukturalister som Judith Butler (1990; 2004) och Young (1990) har, inspirerade av Foucault, ägnat mycket uppmärksamhet åt att problematisera subjektsskapandet och förutsättningarna för detta. De har problematiserat och kritiserat humanismens syn på subjektet som enhetligt, essensialistiskt och fixerat. Feministisk poststrukturalistisk teori vänder sig mot sådana förenklingar, och menar att socialt tillskrivna identiteter som kön, sexualitet, klass och etnicitet integrerar med varandra och kan konstruera oändligt många subjektspositioner.

Identitet (och identitetspositioner) betraktas av poststrukturalister som någonting ständigt föränderligt i förhållande till omgivningen. Men även om subjektspositionerna hela tiden skapas beroende på situation är det viktigt att påpeka att kroppen har en central roll i

⁶ Det svenska rasbegreppet har länge satts inom citationstecken, eller ersatts med etnicitet. Jag menar att ras synliggör hur vår fysiska kropp påverkar hur vi blir bemötta, och använder därför begreppet ras som historiskt och socialt konstruerad kategori. Hübinette m fl (2012) förespråkar användning av ordet ras eftersom ras som aktiv kategori ständigt påverkar människors villkor och möjligheter i samhället, och att vägen till ett postrasialt samhälle ännu är mycket lång.

subjektsskapandet. Kroppen är utgångspunkten för den situation och position som en individ befinner sig i, och det är kroppen som påverkar vilka erfarenheter en som människa samlar på sig och vilka identiteter en skapar och tillskrivs. ”Det är som kroppar vi är utsatta för den andres blick och det är som kroppar vi erfar en rädsla för att bli ett objekt för den andre”, skriver Simone de Beauvoir (2002:220). I uppsatsen diskuteras hur kroppen ges betydelse även i rum där den rent fysiskt inte finns närvarande (som i ett internetforum).

Chandra Tapalde Mohanty (2003) är en feministisk teoretiker som har utvecklat den poststrukturalistiska feministiska teorin i och med sin kritik av den västerländska feminismen och dess universella anspråk. En del i kritiken handlar om den definition av makt inom västerländska feministiska diskurser, som generaliserar revolutionära kamper till binära strukturer där ”makthavande” står mot ”maktlösa”. Denna generalisering, menar Mohanty, skapar kvinnor som en homogen grupp eller kategori, och den bygger på en idé om att denna grups tillträde till makten skulle vara tillräckligt för att radera den rådande ordningen.

Vad händer när antagandet om ”kvinnor som förtryckt grupp” används i västerländska feministers texter om kvinnor i tredje världen? Det är här jag hittar den kolonialistiska tendensen. När vi kontrasterar representationen av kvinnor i tredje världen med [...] den västerländska feminismens självrepresentation, ser vi hur västvärldens feminister övertar rollen som mothistoriens *sanna* ”subjekt”. I motsats till detta undkommer aldrig tredje världens kvinnor sin status som ”objekt” (Mohanty, 2003:54).

Mohanty menar att kvinnor i och från tredje världen fråntas sin status som historiska och politiska aktörer. Hennes resonemang vill jag överföra till den inomfeministiska (och också samhällsliga) debatten, om vem som får höras och vems feminism och vems berättelse som betraktas som den sanna/rätta. Subaltern positioner kan handla om personer som inte är vita, inte har en normfunktionskropp, inte passerar som medelklass, har en könsidentitet som inte överensstämmer med normen, är icke-hetero och så vidare. Dessa positioner samspelar och påverkar varandra *intersektionellt*.

Intersektionalitet och (transrumslig) positionalitet

Ett begrepp som jag på olika sätt förhåller mig till i uppsatsen är intersektionalitet, ursprungligen myntat av den amerikanska juristen och feministen Kimberlé Crenshaw (1991). Crenshaws huvudpoäng var att visa hur vita feminister, genom att sätta en agenda anpassad efter vita medelklasskvinnors behov och intressen, stängde ute svarta kvinnor från den

feministiska rörelsen. Samtidigt hindrades svarta kvinnor också från att fullt ut delta i den anti-rasistiska rörelsen, på grund av den manligt styrda agendan som fanns där. Begreppet intersektionalitet⁷ användes som en metafor för att beskriva olika maktstrukturernas samspel med varandra. Även den feministiska teoretikern Patricia Hill Collins (1998) var tidig med att använda termen i detta syfte.

Intersektionalitetsbegreppet introducerades i Sverige i och med Paulina de los Reyes, Irene Molina och Diana Mulinaris antologi *Maktens (o)lika förklädnader* (2002). I antologin samlas ett antal texter som tar upp hur kön, klass, ras och etnicitet samtalas om och hur förhållandet mellan dessa kategorier kan problematiseras. De los Reyes, Molina och Mulinari argumenterar för hur det intersektionella perspektivet bidrar med "en teoretisk ram för att analysera hur makt konstitueras utifrån socialt konstruerade skillnader som är inbäddade i varandra och som förändras i skilda rumsliga och historiska sammanhang" (2002:25). Paulina de los Reyes och Satu Gröndahl menar att det har funnits en "institutionell dikotomi" mellan genusstudier och etnicitetsforskning. Å ena sidan beskriver de en "etnisk blindhet" inom den traditionella genusforskningen, å andra sidan en avsaknad av genusperspektiv inom etnicitetsforskningen. De understryker behovet av en kritisk granskning av de traditionella ämnesgränserna (de los Reyes & Gröndahl, 2007:13). Med ett intersektionellt perspektiv flyttas fokus mot olika särskiljande processer som ger grund för maktutövande, och vi kan problematisera och ifrågasätta förgivettagna gränser mellan kategorier.

Inom feministisk teoribildning har således idén om ett universellt patriarkat, liksom föreställningen om ett enhetligt kvinnokollektiv, över de senaste tjugo åren destabiliserats. Konceptet har utvecklats av postkoloniala och antirasistiska feminister, men också av teoretiker inom lesbisk feminism och queerfeminism. Intersektionalitet har gått från att verka som en metafor för att beskriva strukturer till att fungera som en teoretisk utgångspunkt och ett metodologiskt verktyg. Nina Lykke (2009) beskriver hur olika politiska spänningsfält och konflikter inom feminismen gett upphov till teoretiseringar av intersektionaliteter mellan maktordningar och identiteter. Lykke har också argumenterat för begreppets användbarhet inom genusvetenskapen, på grund av det postindustriella samhällets komplexitet och den nya kunskap som det intersektionella perspektivet kan ge oss om detta (2003:53).

⁷ På engelska *intersectionality*, från ordet *intersection* som betyder skärning eller korsning (*Svensk-engelsk, engelsk-svensk ordlista*, 2005).

Kritik mot intersektionalitet menar att liknelsen med en vägkorsning kan föra tankarna till fasta, statiska strukturer (Carbin & Tornhill 2004). På så sätt kan intersektionalitet vara begränsande, om fokus hamnar på specifika kategorier som tas för givet istället för att lyfta fram hur kategorier både är förhandlingsbara och sammanvävda. ”Faran är att man hamnar i ett ändlöst uppradande av attribut med kommatecken emellan – kön, klass, ras, sexualitet, etnicitet, nation, ålder, religion, etc.” skriver Maria Carbin (2010:25). Jag menar att intersektioner fungerar som metafor för hur kategorier skapas i skärningspunkter mellan strukturer som korsar varandra, men att själva strukturerna inte är att betrakta som statiska utan tvärt om rörliga och under konstant förändring.

Intersektionalitet har sedan nittiotalet använts för att studera och synliggöra hur olika identitetskategorier som kön, ras, klass och sexualitet konstrueras i och genom varandra. Men intersektionalitet är inte bara en teori, det är också en strategi, en ideologisk ståndpunkt. Begreppet har fått stor betydelse hos aktivister, feminister och anti-rasister. Som koncept kan intersektionalitet också användas för att studera agens och motståndsskapande (se t ex Ålund 2014a). Denna dubbla förståelse får i uppsatsen betydelse dels för att medlemmarna i det studerade nätverket använder sig av en intersektionell analys i sitt tal om maktstrukturer och livsvillkor, men även på så vis att materialet analyseras ur ett intersektionellt perspektiv.

Sociologen Floya Anthias (2004) förespråkar att begreppet intersektionalitet inte enbart ska syfta på samspelet mellan aktörers positioner vad gäller kön, klass, etnicitet etcetera, utan även referera till ”såväl processer och resultat som aktörers ömsesidigt korsande erfarenheter”. Hon föreslår förutom intersektionalitet också begreppet ”translocal positionality” (2004:194), som jag väljer att översätta till *transrumslig positionlighet*. Med denna ram kan föreställningar om kategorier såsom kön, klass, ras etcetera förstås som sammanvävda och konstruerande, samtidigt som vi också uppmärksammar den föränderliga kontext som kategoriseringsprocesserna äger rum inom. Konceptet ”translocational positionality” beskrivs av Anthias som ett sätt att förhålla sig till identitet och på så sätt kunna komma runt den statiskhet och essentialism som finns inbyggt i idéer som rör identitet, etnicitet och härkomst (2010:107).

Anthias ger alltså begreppet positionlighet en dubbelbottnad innebörd. Det syftar dels till social *position* och dels till social *positionering*. Det visar både på resultat av strukturer, och på en process – en uppsättning handlingar, praktiker och betydelser. Genom att använda positionlighet istället för identitet kan olika sociala lägen som individer befinner sig i förstås och analyseras, samtidigt som begreppet också belyser hur vi förändras situationellt och relationellt (Anthias

2012). Detta koncept leder oss också bort från såväl essensialistiska som kulturaliserande element hos exempelvis begreppet hybriditet, menar Anthias (2002:40).

I uppsatsen får positionalitet betydelse i relation till de intersektionella processer som skapar både sociala positioner och hur medlemmarna själva positionerar sig genom att förhålla sig till, ifrågasätta och utmana diskurser. Jag menar att begreppen transrumslig positionalitet bidrar till en förståelse av position och identitet som *görande*, snarare än fixerade kategorier. Istället för att röra mig mellan struktur- och individnivå vill jag betrakta dessa båda som sammanvävda och problematisera en strikt gränsdragning mellan de olika nivåerna. Medlemmarnas utsagor i intervjuer och i inlägg i nätverket bidrar till en positionering i förhållande till diskurser om kön, ras, klass, identitet och tillhörighet.

Om makt och motstånd

Motstånd och makt är två begrepp som ges stor betydelse inom den feministiska poststrukturalismen, och genom att betrakta makt som diskursiv möjliggörs också att lyfta relationen mellan makt och motstånd. Min förståelse av makt är inspirerad av Hannah Arendt, som definierar makt som "the human ability not just to act but to act in concert" (1970:44). Makt innebär möjlighet och utrymme att handla utan att stöta på motstånd. I likhet med till exempel Pierre Bourdieus, handlar hennes synsätt om "makt att", snarare än "makt över".⁸ Denna förståelse av makt associerar jag med normkritiken och idén om att den som ingår i normen (och därmed besitter makt) passerar friktionsfritt i olika sammanhang, medan den som bryter mot normen stöter på hinder.

I relation till den förståelse makt som diskursiv handling jag hittills presenterat kan begreppet *agens* (agency) vara behjälpligt i att förstå motstånd och hur människors handlingsutrymme ser ut. Individer och grupper kan använda sig av olika identitetspositioner för att utmana, förhandla eller förkasta diskurser och normativa föreställningar. Vardagsmotståndet består av olika strategier för att skapa oordning och ifrågasätta rådande strukturer. Inom postkolonial teori kopplas agens ofta till motstånd och motståndsrörelser. Poststrukturalistiska tankar om subjektivitet och subjektets möjligheter att handla utanför de diskurser som från början

⁸ Arendt går också emot många teoretikers syn på makt och våld, genom att hävda att dessa två inte är tätt sammankopplade. Tvärtom är makten (i analytisk och teoretisk mening) skild från våldet. Först när makten saknar den underordnades samtycke eller medverkan blir våldet nödvändigt. Våld manifesteras alltså där makt saknas, och våld kan enligt den här förståelsen aldrig skapa makt (Arendt 1970).

konstruerat det är centrala i förståelsen av hur motstånd kommer till uttryck (Lilja och Vinthagen 2009:53).

Kollektiv agens, eller empowering, handlar om att människor väljer att organisera sig och handla kollektivt (Trägårdh 2000). I uppsatsen utforskas länken mellan det individuella och kollektiva handlandet inom StreetGäris, samt hur identitetspositioner, politik och mobilisering hör samman. Nationella och globala rörelser argumenterar idag för ökad politisk representation och närvaro av marginaliserade identiteter baserat på kön, klass, etnicitet etcetera (Lilja & Vinthagen 2009). Relationen mellan agens och empowering kan beskrivas som individuellt, omedvetet motstånd kontra kollektivt, strategiskt motstånd. Konceptet ”dialogic positionality” kopplat till intersubjektivitet, får i den här uppsatsen betydelse i relation till begreppen agens och empowerment. Anthias menar att positionalitet i förhållandet mellan den som saknar och den som besitter makt måste ske i dialog. Makthavare måste ge plats åt marginaliserade röster för att de ska ha möjlighet att tala. Strukturell ojämlikhet riskerar att byta ut dialogen mot monolog (Anthias 2002:42).

Inom poststrukturalismen kan subjektet, den enskilda individen, betraktas som upplöst. Det finns inte i sig själv utan alltid är diskursivt skapat, och därmed föränderligt (Wikström 2007:57). Min syn på subjektets positionering utgår från feministiska poststrukturalister som tillskriver individen agensskap i relation till dominerande diskurser (jfr Butler 1990, Lenz Taguchi 2004). Fokus ligger på hur positioner som kön, klass och ras *görs*, vilket ger en syn på individen som handlande agent, som både konstruerar och konstrueras av sin omgivning. Begreppet erfarenhet använder jag, likt Diana Mulinari och Kerstin Sandell (1999), för att koppla personliga upplevelser till kollektiva identiteter. Genom en teoretisering av erfarenhetsbegreppet undersöker jag hur vardagliga praktiker inom StreetGäris länkas till samhälleliga maktrelationer.

Jag förutsätter att subjektet, med utgångspunkt i ett intersektionellt perspektiv, är såväl rörligt som relationellt betingat, samtidigt som det alltid påverkas av och samverkar med de möjligheter och erfarenheter som olika strukturer skapar. Dessa strukturer är i sin tur påverkade av vilken situation och position subjektet befinner sig i och betraktas igenom. Med hjälp av begreppen (transrumslig) positionalitet och erfarenhet tolkar jag deltagarnas utsagor om hur de förhandlar sina positioner. Genom att använda agensbegreppet vill jag skriva fram studiens deltagare som aktiva, handlande subjekt.

Forskningsssammanhang

Civila samhället, människors organisering och demokratiska processer är ämnen som återkommer i forskning som syftar till att förstå samhället och de som lever i det. Den här uppsatsen angränsar till flera fält, och i det följande redovisar jag några forskningsområden som har betydelse för min studie. Till att börja med lyfter jag tidigare forskning som rör kvinnors organisering, för att sedan nämna några studier som jag har hämtat inspiration från i och med deras analyser av kvinnors villkor och samverkande maktordningar i vardagen. Vidare görs ett nedslag i forskningen om sociala rörelser och den forskning som bedrivs som på området urbana rättviserörelser och ”nya folkrörelser”, vilka relaterar till mitt valda ämne på olika sätt.

Kvinnors organisering

Avhandlingen *Systerskap som politisk handling: Kvinnors organisering i Sverige 1968 till 1982* av Eva Schmitz belyser uppkomsten och utvecklingen av ”den nya kvinnorörelsen” mellan åren 1968 och 1982. Hon analyserar hur kvinnorörelsen bekämpade klass- och könsbaserat förtryck med hjälp av feministiska och marxistiska teorier. I avhandlingen *Kvinnokamp: Synen på underordning och motstånd i den nya kvinnorörelsen* går idéhistorikern Emma Isaksson (2007) igenom tre ideologiska strömningar, eller projekt som hon kallar dem, inom den feministiska rörelsen på 1900-talet. Det handlar om det ”social-feministiska”, det ”kvinnokulturella” och det ”lesbiskt feministiska” projektet. En av hennes slutsatser är att kvinnorörelsen har fungerat som en kollektiv läroprocess. Statsvetaren Maud Eduards (2002) har beskrivit hur kvinnors kollektiva handlande kan uppfattas som ett hot, även inom ramen för en svensk jämställdhetsdiskurs. Kvinnohusockupationen i Umeå 1983, Stödstrumporna 1992 och kvinnobrevet på Gotland 1993 är tre exempel på kvinnors organisering som möter ett kraftigt motstånd av det demokratiska samhället de verkar inom. Hon menar att det mest förbjudna är att benämna män som politisk kategori, och att följderna av detta blir att män inte benämns som överordnade. Därför, hävdar Eduards, bör den teoretiska diskussionen om kategoriseringen av kön inriktas på hur dessa kategorier används politiskt. I *Tusen systrar ställde krav: minnen från 70-talets kvinnokamp* samlas flera feministiska aktivister och minns tillbaka på 1970-talets kvinnorörelse. Klassiska frågor som kvinnor rätt till barnomsorg, arbete och abort tas upp (Almroth, Lindqvist, Schmitz & Sillén 2010). Antologin *Kvinnor mot kvinnor: om sisterskapets svårigheter* rymmer ett antal texter som på olika sätt behandlar motsättningar inom den ”kvinnopolitiska” kampen (Florin, Sommestad & Wikander 1999).

I korsningarna

Korsningar mellan kön, klass och sexualitet har en central roll i Beverly Skeggs (1997) studie av brittiska arbetarklasskvinnor. Skeggs förhåller sig också till begreppen ras och etnicitet, även om dessa bara finns med som reflektionsyta i förhållande till de vita arbetarklasskvinnornas vardag. På samma sätt fungerar "invandrarskap" som en kontrast till de (vita) tjejer som Fanny Ambjörnssons i sin avhandling *I en klass för sig – Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer* (2004) studerar. Catrin Lundström skriver i sin avhandling om "svenska latinor", tjejer med latinamerikanskt ursprung boende i Sverige. Hon anlägger ett perspektiv där ras, kön och klass studeras i förhållande till plats och svenskhet. I hennes studie är det istället vitheten som konstruerar en utsida som deltagarna i studien förhåller sig till i sitt identitetsskapande. Varken Skeggs, Ambjörnsson eller Lundström använder sig av intersektionalitet som teoretiskt verktyg, även om det är just intersektioner mellan olika identitetskategorier som studeras. Anna Johansson (2010) studerar i sin avhandling unga personer med självska debeteende som skriver om detta på internet-forum. Hon undersöker hur skärandet tillskrivs mening i intervjuer och i texter på nätet. Avhandlingen visar hur forumen utgör arenor för kollektivt identitetsskapande, där normer och värderingar etableras kring självskada och psykisk ohälsa. Korsningen mellan självskada och kön är ett genomgående tema i avhandlingen och en central poäng är att belysa vad det kan innebära att identifiera sig som någon som skär sig.

Urbana rättviserörelser och "nya folkrörelser

Sociala rörelser kan förstås som ett medel för grupper av människor att påverka ett samhälle och dess makthavare. En definition som används av många är att "en social rörelse är ett slags organiserat [...] kollektivt handlande, vars aktörer delar vissa grundläggande föreställningar om omvärlden, känner solidaritet med varandra och befinner sig i konflikt med det etablerade system inom det område där de verkar och framför sina protester". Vidare krävs också en viss varaktighet över tid, för att det kollektiva handlandet ska definieras som en social rörelse (Wettergren & Jamison, 2006:10). Donatella della Porta och Mario Diani (2006) framhåller att sociala rörelser bör förstås i termer av identiteter kopplade till kollektiv. Identitetsutveckling är en social process där individen blir bärare av vissa ideal, samtidigt som hen blir en del av ett kollektiv genom att dessa värden också bärs av andra.

Ulf Stahre (2010) har kartlagt den internationella rörelse som brukar gå under namnet "Reclaimrörelsen", vilket i Sverige och internationellt innefattar en rad olika grupper och initiativ. Reclaim the streets etablerade sig i Sverige 1998, och året efter tog mer politiskt

inspirerade aktivister över initiativet under namnet kallad Reclaim the City. Under våren och sommaren 2001 genomfördes en "förortskarneval" som gick under namnet "18/8-kampanjen" och bestod av en serie gatufester i Stockholms förorter, vilka skulle avslutas den 18 augusti i Djursholm. "Klassresan" från fattiga förorter till det rika bostadsområdet skulle synliggöra sociala konflikter och segregering av staden, men ställdes av arrangörerna in i sista stund (Stahre 2010:135).

Lisa Kings avhandling *Till det lokala försvar – Civilsamhället i den urbana periferin* (2011) tar avstamp i frågeställningen "hur ser det civila samhället ut i dagens 'förortssverige'", och problematiserar föreställningar om hur delaktighet och engagemang i det civila samhället tar sig uttryck i den urbana periferin. Hon framhäver att det finns ett behov av fördjupad kunskap och analys av samhällsengagemang och politiskt deltagande. I en artikel i *Nordic Journal of Feminist and Gender Research* (NORA) utgår Aleksandra Ålund (2014a) från ett intersektionellt perspektiv för att studera kollektivt motstånd och agens. Genom att lyfta fram en aktivists narrativa berättelse från Facebook visar hon hur intersektionalitet används för att berätta om förtryck och motstånd. Ove Sernhede skriver i artikeln "Youth rebellion and social mobilisation in Sweden" (2014) om hur urbanisering och segregation samspekar med nyliberaliseringen av samhället och nedmonteringen av välfärden, vilket har lett till upplopp och oroligheter som de i Husby 2013, men också ett utökat civilsamhälle och ideella initiativ som exempelvis Pantrarna För Upprustning Av Förorten.

Här vill jag också nämna det pågående forskningsprojektet som Mångkulturellt centrum tillsammans med Södertörns högskola och Uppsala universitet just nu bedriver, där René León Rosales, Nazem Thavilzadeh och Lisa Kings bland annat ska studera relationen mellan inbjudet deltagande och nya former för ungdomars organisering i socialt utsatta stadsdelar. Hinder och möjligheter för ungas deltagande i lokala ungdomsprojekt ska också undersökas, samt hur dessa initiativ upplevs av ungdomsrörelser som har intresse av att påverka den lokala utvecklingen.

Den här uppsatsen handlar både om att relatera StreetGäris till en historisk kvinnorörelse, och att förstå StreetGäris i en kontext av samtida svenska föreningar och rörelser som på olika sätt lyfter frågor om rasism, sexism och klassrelaterad problematik i dagens Sverige. Av de senare

har många förorten⁹ som utgångspunkt för sin kamp. Några exempel är Rörelsen Gatans röst och Ansikte (RGRA, som i januari i år fyllde tio år) i Malmö, Pantrarna – För Upprustning av Förorten i Göteborg och Megafonen i Stockholm. Även initiativ som Alby är inte till salu, Risingeplans framtid, Linje 17 mot rasism, med flera kan kopplas samman med det som kan kallas för en ny svensk folkrörelse¹⁰ Hit kan också organisationer som vill skapa alternativ till den negativa mediebilden av förorten, till exempel Orten i fokus och Projekt Förort, och kampanjer som #förortenimedia, räknas. Andra organisationer som driver frågor med en feministisk och/eller anti-rasistisk utgångspunkt likt tankesmedjan Interfem, eller initiativ som Fatta-kampanjen mot sexuellt våld, bör även nämnas här.

Med internet som språngbräda växer många grupper, organisationer och rörelser fram, vilka har gemensamt att de lyfter de orättvisor som finns i samhället och arbetar för att förändra detta. En förnyelse av det civila samhället, som traditionellt haft och har en stark roll i den svenska samhällsuppbyggnaden. Detta relativt nya fält har inte utforskats särskilt mycket. Den här uppsatsen bidrag är att dels att presentera ett empiriskt material som undersöker en av dessa organisationer närmare, och dels att bidra till diskussionen om inkludering och demokrati i relation till politiska rörelser och ett civilsamhälle i förändring.

Disposition

Uppsatsen disponeras som följande; kapitel två behandlar medlemmarnas relationer och förhållningssätt till femininitet och kropp, samt hur intervjupersonerna och andra medlemmar ur nätverket förhåller sig till ordet systerskap och hur systerskapet används som enande och inkluderande benämning, men också vilka som räknas in i systerskapet och vart systerskapets yttre gränser förhandlas. I kapitel tre förs en diskussion om hur medlemmarna förhåller sig till feminism och hur StreetGäris kan förstås som både ett uttryck för en ny, inkluderande feminism, och ett motstånd mot en (allt för) "akademisk" eller "teoretisk" feminism präglas av en vit univervalism. Vidare innehåller kapitlet ett avsnitt om förorten som (konstruerad) plats och identitetsmarkör, förortsfemininiteter, och motstånd mot att definieras som en förortsrörelse

⁹ "Förorten" som symbol och markör återkommer längre fram i uppsatsen, i kapitel tre går jag djupare in i begreppet och vad det ges för betydelse i olika sammanhang.

¹⁰ Exempelvis Megafonen använder begreppet "ny folkrörelse" för att beskriva sig själva (<http://megafonen.com/karlek/la-familia/>, hämtad 2015-05-20). Jfr också Ålund (2014a).

diskuteras. I kapitel fyra lyfts den politiska dimensionen och olika typer av motstånd. Vad förstås som privat respektive politik och vilka kriterier finns för att en handling eller ett ställningstagande ska uppfattas som (politiskt) motstånd? I kapitel fyra förs också en diskussion om begreppet erfarenhet kopplat till kollektiva identiteter och handlingsutrymme. Avslutningsvis sammanfattar jag i kapitel fem de analyser som uppsatsen lett fram till, och knyter ihop de olika delarna till en sammanhängande helhet. Här diskuteras också möjliga spår för framtida forskning.

StreetGäris och systerskapet

I det här kapitlet ska jag visa hur könskodade kategoriseringar som ”kvinnor”, ”tjejer” och ”gäris” får betydelse genom olika diskursiva praktiker. I intervjuerna och i inlägg i nätverket uttrycks olika förhållningssätt till dessa kategorier. Olika inlägg i nätverket visar på komplexiteten i förhållandet mellan kropp, kön och identitet. I kapitlet undersöks också hur femininitet och kropp hänger samman med skapandet av ett kollektiv, samt hur diskurser om vem som är kvinna, vad kvinnlighet representerar och hur detta kan och bör uttryckas hela tiden förhandlas och utmanas. Hur positionerar sig medlemmar i StreetGäris som feminina (eller icke-feminina) subjekt? Hur uttrycks betydelsen av ett separatistiskt rum? Senare i kapitlet diskuteras även medlemmarnas olika förhållningssätt till systerskapet och hur systerskapet används som enande markör. Vilken betydelse tillskrivs begreppet ”systerskap” och för vilka görs systerskapet tillgängligt?

StreetGäris började som ett nätverk för tjejer men har utvecklats till att inkludera alla som identifierar sig som kvinnor eller icke-binära. I interaktion via facebook-gruppen och vid fysiska träffar delar medlemmarna erfarenheter, kunskap, insikter och råd med varandra. Det kan handla om allt från delade artiklar och hjälp med jobbsökande, till hur en kan hantera och bemöta sexism och rasism i vardagen. I intervjun med Rihaneh berättar hon att syftet med nätverket är att ge kraft till varandra genom systerskap, inspiration och kompetensutbyte. I intervjuerna och i inläggen i nätverket framgår det att ”systerskap” fyller en viktig funktion i skapandet av en kollektiv identitet som ”gäris”.

Förhållandet till feminina positioner

I materialet går att utläsa ett motstånd mot det typiskt feminina eller det som traditionellt kodats som kvinnligt. ”Varför ska vi tjejer behöva...” är en mening som återkommer i inläggen som postas i nätverket. Bland annat ifrågasätts normer kring utseende, objektivering och att som tjej vara ”duktig”. Genom att på olika sätt förhålla sig till de positioner som tjejer och kvinnor förväntas inta, blottas de strukturer som skapar positioner som ”tjej”.

"Duktig flicka", hur många av oss känner inte igen sig? Ett motto som jag vill dela med mig av för att vi "duktiga flickor" ska låta bli att bränna ut oss i arbetslivet är att låta bli att vara "dumduktiga" och istället vara mer "latsmarta" (Inlägg i nätverket).

I nätverket synliggörs också strategier för att göra motstånd mot de förväntningar som finns baserade på idéer om femininitet och kön. Att vara "latsmarta" istället för "dumduktiga" är ett sätt att förhålla sig till den förväntade "duktigheten" som kopplas samman med femininitet. Likt personerna i Catrin Lundströms (2007:209ff) studie ifrågasätter medlemmarna i StreetGäris rådande normer om hur tjejer "är" eller "ska vara". Dock finns också en viss motberättelse till den inom nätverket (och andra feministiska sammanhang) vanligt förekommande diskurs som uppmanar tjejer att frigöra sig från könskodade ideal och strukturer. "Men i ett samhälle där man ej är normen samt att man ska eftersträva ett visst utseende för att anses vara vacker - hur kommer man förbi det?", skriver en medlem i ett inlägg som handlar om kropp och (tjejers) kroppsuppfattning. Att inte ingå i normen när det gäller andra delar av ens identitet gör det på många sätt svårare att bryta normer som finns kring den feminina kroppen och förväntningar på kvinnlighet.

"Att vara, bli, öva och utföra femininitet är helt olika saker för kvinnor i skilda klasser, raser, åldrar och nationer", skriver Beverly Skeggs (1997:158). Hon beskriver hur olika femininiteter klasskodas, idealen för gruppen "kvinnor" ser olika ut beroende på klasstillhörighet. Enligt henne står arbetarkvinnors femininitet alltid i relation till vulgaritet och överdriven sexualitet (s. 161). Skeggs talar också om investeringsstrategier. Kvinnor gör investeringar i femininitet som på olika sätt hör samman med förställningar om både kön, klass och ras. Att inte leva upp till föreställda förväntningar på kvinnlighet kostar mer för vissa än för andra. För den som bryter mot exempelvis vithetsnormen gäller andra förutsättningar att utmana normer som rör femininitet och kvinnlighet. Investeringsstrategier kan handla om att rakpermanenta texturerat hår eller att vaxa bort hår från benen.

Även (hetero)sexualitet ifrågasätts och utmanas i forumet. Till skillnad från de kvinnor som Skeggs (1997) skriver om, har (och tar) många av de som skriver inlägg och kommentarer i StreetGäris ett utrymme att förhandla sin egen sexualitet och de normer som omgärdar kvinnors sexualitet. Genom att gemensamt ifrågasätta krav på tjejers sexualitet (till exempel att äta p-piller), avhållsamhet (hora/madonna-komplex) eller heteronormativitet utvidgas de enskilda individernas handlingsutrymme i förhållande till tjejers förväntade agerande. I en tråd om bland

annat Nicki Minajs video till låten "Anaconda"¹¹, diskuteras objektifiering av kvinnokroppen i relation till att ta makten över sin kropp och sexualitet. Vissa menar att Nicki i videon, genom att dansa lätt klädd på ett utmanande sätt, spelar på rådande normer och ideal och därmed befäster föreställningen om kvinnor som objekt. Andra hävdar att videon är befriande och stärkande för kvinnor, eftersom den visar kvinnokroppen på ett nytt och utmanande sätt. "Vi försöker alla hanka oss fram i patriarkatet och oavsett vad vi gör blir vi ofta bestraffade", kommenterar en medlem och tar upp problematiken med "dubbelbestraffning" av kvinnor.

I nätverket blir det också tydligt hur heterosexualitet är någonting som många av gruppens medlemmar förhåller sig till, och att förhållandet inte alltid är helt oproblematiskt. I en lång tråd som inleds med en fråga om hur en ska göra för att hantera relationer med icke-feministiska män, och om sådana relationer överhuvudtaget kan fungera, finns flera exempel på hur heterosexualiteten som norm och som levd erfarenhet problematiseras och ifrågasätts. En medlem skriver hur hon uppfattar heterorelationer som ojämsställda per definition, och (skämtsamt) om hur hennes masterplan är att "avheterofiera" sig själv. Medlemmarna prövar identiteter genom att i nätverket inta eller avsäga sig positioner (exempelvis icke-hetero).

Genom att diskutera till exempel mensbesvär, preventivmedel, kroppsfixering eller andra kvinnligt kodade ämnen förhandlas villkoren för deras position som feminina subjekt. I det gemensamma ifrågasättandet utmanas också de strukturer som omgärdar kvinnors möjligheter i vardagen, och genom att belysa dessa pågår också ett aktivt motstånd. Samtidigt kopplas villkoren för motstånd och handlingsutrymme i förhållande till förväntningar på femininitet till andra strukturer som påverkar medlemmarna i deras positioner. Genom att ifrågasätta och utmana föreställningar tar de makten över benämningar och kategoriseringar (inom nätverket).

Att äga benämningen

I intervjuerna pratar deltagarna om hur relationen till ordet "gäri" är kopplad till vem eller vilka som äger ordet och hur det används. Tidigare var gäri ett begrepp som framför allt killar använde om tjejer, på ett sätt som går att jämföra med exempelvis ordet brudar. Genom att använda gäri i namnet på nätverket ändras innebörden och känslan i ordet.

Idag tror jag SG [StreetGäris] betyder olika för alla tjejer. Det kan tydas på olika sätt typ streetsmartness eller urbant sätt att tänka. Vi valde att ha kvar det just för att det inte heller

¹¹ Videon går att se här: <https://www.youtube.com/watch?v=LDZX4ooRsWs>, hämtad 2015-05-28.

finns ngt annat med det namnet och för att det inte betyder ngt annat än oss så blir lätt att hålla reda på såfort ngn snackar om SG eller använder sig av det och Gäri betyder tjej. Vilket också var medvetet använt senare då många killar "ägde" ordet när dom pratade om tjejer. Det ansågs nästan lite fult att tjejer kallade varann för Gäris. Men idag äger vi det och det är endast ett positivt ord (Inlägg i nätverket).

Att "ta tillbaka" ordet gäri kan sägas vara att ta makten över den positionalitet som bestämmer en viss subjektposition. "Idag äger vi det och det är endast ett positivt ord", skriver inläggsförfattaren. "Vi" i inlägget syftar både till de personer som är med i gruppen, men det går även att ana att "vi" inkluderar ännu fler. Gäris kan också vara alla som ingår i en (föreställd) gemenskap bland tjejer med liknande bakgrunder och erfarenheter. En medlem skriver att hon tycker att ordet är "kraftfullt", till skillnad från tjej som hon kan uppleva som förminskande och lite barnsligt. En gäri å andra sidan, kan vara "mänsklig, tuff, stark och inkluderande". De tar tillbaka ordet och gör det till sitt, genom att använda dem i en kontext som de har kontroll över. Det återtagande av begrepp som sker inom StreetGäris får också konsekvenser även utanför nätverket.¹² Som nämndes i inledningen var ordet gäri med i Språkrådets nyordslista för 2014, och begreppet har laddats med mening som innebär mer än "bara" en benämning på unga kvinnor.

Gäri power!

Att positionera sig som gäri innebär att motsätta sig diskurser om tjejer som passiva, barnsliga eller mesiga. Nätverket fungerar som ett utlopp för medlemmarnas tankar och känslor, men även som ett ställe att knyta kontakter och bygga allianser.

Så där har vi ett forum, där man pratar med varandra och där man lägger upp jobbannonser, där man hittar samarbetspartners, där man diskuterar dagsaktuella frågor, där man lägger upp peppande videos, där man lägger ut events om demonstrationer av olika slag, eller bara säger såhär "jag är ensam, jag har identitetskris, vad ska jag göra?" och så kanske man får kommentarer och pepp på det liksom (Intervju med Irma, 2014-11-06).

¹² Till exempel säger musikern Lilla Namon i en intervju från december 2013 om hennes genombrottslåt "Haffa guzz" att "idag hade låten nog hetat 'Haffa gäri'" (<http://blogg.svt.se/psl/2013/12/01/del-1-idag-hade-laten-nog-hetat-haffa-gari/>, hämtad 2015-05-26).

Enligt Maud Eduards (2008) är den viktigaste aspekten i konstruktionen av "kvinnan" att hon betraktas som oförmögen att handla.¹³ Kategorin "män", å andra sidan, konstrueras framförallt som handlingskraftig. Denna kategori är också mer universell och abstrakt, menar Eduards (2008:146). Föreställningen som kvinnor som passiva förhåller sig medlemmarna i nätverket till, och tar avstånd ifrån. En medlem skriver:

Om inte jag tar debatten, vem gör det då? Vi alla måste ta debatten. Nästan alla män tror ju att vi är så svaga, blyga och tystlåtna BRUDAR. Som vi kanske var förut. Men nu för fan ska jag ta plats och visa alla jävla kränkta män att hålla käften och backa (Inlägg i nätverket).

Inläggsförfattaren gör ett tydligt ställningstagande i förhållande till hur kategorin kvinnor konstrueras som passiva – och det är "män" som bär på föreställningar om att brudar är svaga, blyga och tystlåtna. Genom att positionera sig som aktiva skapas också agens. Uttrycket att "ta debatten" anknyter till en större diskussion som pågår på många håll, ofta med utgångspunkt i frågeställningen om den som utsätts för ett visst förtryck har ett ansvar att "ta debatten" eller inte.

En annan medlem skriver i en kommentar att "mamma hittade på google translate åt mig som en *riktig gäri* [min kursivering]". Inlägget handlar om att översätta en text¹⁴ till olika språk. Kommentaren är skriven i skämtsamt ton, men den säger något om vilket innehåll subjektpositionen gäri fylls med. Den relaterar gäri till någonting positivt, men också handlingskraftigt och initiativtagande. "En riktig gäri" kan ofta förstås som hjälpsam, och solidarisk.

Positioneringen som "tjej", "brud" eller gäri" påverkas av den omgärdande förståelsen av vad dessa positioner innebär. Genom att "ta tillbaka" ordet gäri fyller medlemmarna i StreetGäris det med sitt eget innehåll och laddar det med positiva konnotationer. Gäri har inom nätverket utvecklats till att vara mer än en synonym till ung kvinna. Förutom att det fylls med ett ifrågasättande av en binär tvåkönsmodell och en inkluderande gemenskap innehåller ordet också positiva värden som kraft och styrka.

¹³ Resonemanget kommer från att Eduards läst de tre feministiska teoretikerna Simone de Beauvoir, Catherine McKinnon och Judith Butler, och konstaterat att detta är vad de har gemensamt.

¹⁴ Texten var "du är inte min talman". I samband med att Rosanna Dinamarca sagt åt Björn Söder att han inte är hennes talman (<http://www.svt.se/nyheter/inrikes/du-ar-inte-min-talman>, hämtad 2015-05-20) startades en hashtag på Twitter där den texten delades på olika språk. Initiativet kom från en av medlemmarna i StreetGäris.

Ett rum för systerskap

Det finns en förställning om att tjejer inte kan hålla ihop eller vara eniga, menar Rihaneh. Hon tycker att StreetGäris bevisar motsatsen. I nätverket skapas band mellan kvinnor i olika åldrar, med olika bakgrunder och på olika håll i landet. Pojkar och män har traditionellt haft tillgång till fler homosociala (jfr Fundberg 2003) gemenskaper, där de fått utveckla manliga relationer och skapas som kollektiv i kontrast till (underordnad) kvinnlighet. En sådan plats är idrotten. René León Rosales (2010) beskriver hur fotbollsplanen för de unga killar han har studerat utgör en heterotopi, en "annan" plats, där det omgivande samhällets (och i det här fallet skolans) ordningsprinciper och regler upphävs. Idealet om den "duktiga eleven" som de måste förhålla sig till inom skolans ramar upphävs tillfälligt när de spelar fotboll på rasten. I den homosociala miljön, där flickor inte tillåts inträde skapas ett kollektiv där andra positioner möjliggörs.

På samma sätt kan StreetGäris förstås, som ett sammanhang där andra regler om normer än de som många av medlemmarna möter och hanterar varje dag gäller. I och med att nätverket är separatistiskt från män, tillåts också gruppen kvinnor (och icke-binära) att vara heterogen. Olikheter synliggörs genom att de inte framför allt positioneras som tjejer eller kvinnor. För att få utrymme att positionera sig som någonting annat än kvinnor behöver kvinnor först gruppera sig som kollektiv.

Jag tror att det blir en fristad på nåt sätt också, att man har nåt gemensamt som kvinnor, det är ju egentligen det enda vi har gemensamt, vi är kvinnor, sen är vi alla olika kvinnor. Men att den grunden gör att det blir ett ganska tryggt forum, tycker jag, man behöver inte va rädd eller orolig för att det ska vara såna här grabbar som ska styra och ställa liksom (Intervju med Camilla 2015-02-12).

I "fristaden" behöver medlemmarna inte vara oroliga att "grabbar" ska styra och ställa (någonting som de upplever händer i andra sammanhang där killar är med). Genom att forumet upplevs som tryggt finns också utrymme att uttrycka andra delar av identiteten utan att behöva förhålla sig till positionen som "tjej". Jenny Gunnarsson Payne (2006) beskriver hur separatistiska metoder inom feminismen syftar till att ge kvinnor ett " eget rum", utan insyn av män och med uppmärksamheten vänd mot varandra som en systerskapande akt (s. 131). Hon visar hur olika förhållningssätt till separatism som metod beror på vem som räknas in i gruppen "systrar", och hur denna grupp avgränsas. I Gunnarssons Paynes studie av fanzines finns alltid en artikulerad fiende, en konstituerande utsida som bestäms utifrån ideologiska övertygelser och synen på kön. StreetGäris retorik skiljer sig från de feministiska fanzinen. Det talar om att

inkludera både ”systrar” och ”bröder” i kampen, och separatismen är snarare ett sätt att åstadkomma ett utrymme att utvecklas på ett sätt som inte är möjligt i andra rum där också män finns närvarande.

Vi ser alla människor som våra systrar och bröder liksom, vi har en ambition i att på våra egna villkor samarbeta med personer som identifierar sig som män, med den typen av frågor liksom, maskulinitetsfrågor och så. Men att vi väljer att ha ett separatistiskt forum (Intervju med Irma, 2014-11-06).

Camilla uttrycker att det är viktigt att StreetGäris inte exkluderar ”männen” helt, för då finns risken att de ska uppfattas som någonting ”hotfullt för män”. Vidare berättar hon också att hon tror att det finns människor som uppfattar StreetGäris som ett hot – människor som menar att StreetGäris ”tycker och tänker för mycket”. Det som Camilla här berättar om, att människor (framför allt män) upplever kvinnors organisering som ett hot, går att känna igen från Maud Edwards (2002). Hon skriver i *Förbjuden handling* om hur kvinnor i allmänhet och kvinnors organisering i synnerhet länge har betraktats som farliga eller just utgöra ett hot.

Ordet *systerskap* återkommer ofta i inlägg i forumet, liksom i intervjupersonernas berättelser om sina upplevelser av att vara en del nätverket. Vad rymmer begreppet, och vilka positioneras inom respektive utanför systerskapet? Vilken betydelse har systerskap för skapandet av en kollektiv identitet? I beskrivningen av nätverkets formuleras följande: ”syftet med StreetGäris är att ge kraft till varandra genom systerskap, inspiration och kompetensutbyte”. Jenny Gunnarsson Payne (2006) argumenterar i sin avhandling för att systerskapet konstitueras genom ”systerskapande” praktiker, och att systerskap fungerar som ett ”enande tecken” i de feministiska fanzinen. Systerskapet inom StreetGäris tillskrivs mycket mening i förhållande till medlemmarnas positioneringar. I systerskapet inryms föreställningar om en kvinnlig sammanhållning, med också en idé om systerskapandet som ett syfte i sig.

Jag var med i [radioprogram i P1] inför StreetGäris-veckan, och där frågade dom ’men vad konkret, vad gör ni? Jaja, kärlek och respekt och systerskap blahablaha, vad gör ni mer konkret?’ Men jag var så här, ’asså för oss är det väldigt konkret. Det är så konkret som det kan bli, det behövs mer kärlek och respekt’ (Intervju med Amineh).

Systerskap, kärlek och respekt är både syftet och innehållet i nätverket. Kompetensutbyte behöver inte nödvändigtvis handla om professionell kompetens, utan kan vara också handla om

erfarenheter som delas mellan medlemmarna, och formuleras till konkreta tips. ”Sen ser man ett mönster”, säger Amineh, ”att de tjejerna som fått hjälp själva skriver och hjälper när det är någon annan som behöver det”. Genom utbyte av delade upplevelser kan medlemmarna stärka varandra, i en kedjereaktion där en person skickar vidare hjälpen och stötningen de fått från andra i nätverket. Inom StreetGäris kopplas upplevelser och erfarenheter ihop med kunskap. Genom att delade erfarenheter och skapas en berättelse om kollektivet.

Att konstruera gäris som kollektiv

Problemet verkar inte vara att se ”kvinnor” som social eller politisk kategori, utan snarare hur denna kategori fylls med mening på ett sätt som exkluderar positionaliteter och erfarenheter som personer inom gruppen faktiskt bär på. Positionen ”gäri” öppnar upp för fler möjligheter till identifikation och samhörighet. Vad som ingår i positionen gäri är inte konstant utan i ständig formulering och omformulering. På frågan vem som *inte* kan vara en gäri har de flesta intervjuade inget direkt svar. ”Du kan nog inte vara rasist och vara med i StreetGäris, men annars är vem som helst välkommen som definierar sig som kvinna”, resonerar Rihaneh.

StreetGäris kan förstås som ett ”serial collective”. Iris Marion Young (1997) beskriver hur feminister argumenterat för att om det inte finns någon mening med att prata om ”kvinnor” som socialt kollektiv, finns ingen mening med att prata om feministisk politik. Utan det kvinnliga subjektet kan feminismen varken vara teoretisk eller politisk, har det sagts. Å andra sidan finns det en grundläggande vilja att frigöra sig från bilden av kvinnor som ”kvinnor”, snarare än människor. Young argumenterar för en återkonceptualisering av begreppet kollektiv, där Sartres ”serial collectives” eller ”seriality” kan vara ett sätt att förstå kvinnor som ”serier” snarare än som grupp, och därigenom betona hur kategorin kvinnor skapas genom en serie av sociala (materiella och icke-materiella) konstruktioner. Serialitet handlar alltså om hur ett kollektiv hålls samman genom handlingar och konsekvenser av dessa handlingar, snarare än förställningar om essentiella egenskaper hos medlemmar i kollektivet. Genom att titta på StreetGäris utifrån Youngs serialitet kan delade och skilda erfarenheter synliggöras.

Sammanhållningen handlar inte om några specifika attribut eller egenskaper, utan om att uppleva handlingsutrymmen på liknande sätt. I serien är alla olika individer, som knyts samman av delade erfarenheter. De kollektiva och personliga berättelser som delas i nätverket behöver alltså inte säga något om ”gruppen kvinnor” eller ”gruppen streetgäris”, eftersom enskilda individer inte kan sägas representera eller representeras av dessa. Kunskapen och erfarenheterna som delas i nätverket säger istället något om de maktstrukturer som organiserar

vår vardag. De är viktiga för att de visar hur specifikt könade maktrelationer, i intersektioner med andra maktrelationer, skapar människors möjligheter och villkor. I relation till "serial collective" vill jag också föra in Anthonys begrepp "intersecting experiences" (2002:8). De korsande erfarenheterna upprätthåller föreställningen om kollektivet och den gemensamma enigheten.

Positionen "gäri" kan läsas på två sätt; för det första som en position utifrån den binära tvåkönsnorm där kvinnor och män är två kategorier som ställs mot varandra, och skapas i relation till varandra. I den dikotomin är positionen "kvinna" underordnad, och att kalla sig "gäri" handlar (bland annat) om att ifrågasätta och göra motstånd mot denna underordning. För det andra kan positionen "gäri" förstås som en bredare kategori där även icke-binära inryms, och på så sätt utmanar den själva uppdelningen i kvinnor och män. På en och samma gång kan alltså positioneringen utmana och upprätthålla de strukturer som konstruerar kön och könstillhörighet. Att förstå StreetGäris som serie kan visa hur tillhörighet skapas utanför uppfattningen om essentiella eller fastlåsta identitetskategorier.

Systemskapets yttersta gräns?

Kategorin "kvinnor" spelar roll i positioneringen som "gäris", men den är inte helt oproblematiserad. Vilka ska ingå i gruppen och vilka gör det inte? Vilken betydelse får kroppen i den internetbaserade interaktionen? Kan idéer om identitet och kropp utmanas genom att interagera "kroppslöst"?

Även om vi i utopiska tankar om vad internet kan göra för jämlikhet och rättvisa, kvarstår faktumet att kroppen och de erfarenheter den bär med sig även är närvarande i interaktion på nätet. Även om vi inte fysiskt närvarar med våra kroppar finns "spår" av den kropp som vi möter omvärlden med i det vardagliga livet. Vår positionalitet utgår fortfarande från kroppen även när vi har "lämnat" den och befinner oss på internet. Sara Ahmed (2007) formulerar det som att kroppen är den viktigaste referensen när vi orienterar oss i rummet. Detta rum menar jag inte behöver vara fysiskt utan lika gärna kan utgöras av ett forum på internet. Även där är det i någon mån alltid våra kroppar och hur de läses som avgör tillhörighet i ett kollektiv eller en gemenskap. Till en början var nätverkets målgrupp "tjejer", vilket senare utvecklades till "alla som identifierar sig som kvinnor". Efter det senaste årsmötet röstades det fram att nätverket ska vända sig till "alla som identifierar sig som kvinnor eller icke-binära". Personer som definierar

sig utanför dikotomin man/kvinna är välkomna i nätverket, men mycket av det som skrivs vänder sig ändå till "tjejer". En medlem kommenterar detta och ber folk att inte "köna" när de skriver inlägg.

Hej! En sak jag tänkt på och reflekterat är vad jag förstått så är denna gruppen ej bara för personer som definierar sig som kvinnor utav även icke binära? Tycker folk ska tänka på att inte köna alla när ni lägger upp posts här och skriver tex "tjejer" för det kan kännas väldigt exkluderande. Tycker admins ska vara tydliga och påpeka detta (Ur inlägg i nätverket).

I en kommentar till inlägget ovan skriver en person ur styrelsen att "vi rekommenderar att man säger "gäris" för vi har valt att omdefiniera ordet till en mer inkluderande benämning. Kanske kan vi hjälpas åt att påminna?". Icke-binära ingår i gäri-positionen, men exkluderas ändå genom diskursiva praktiker i nätverket.

"Är inte transmän välkomna?". Med den frågan inleds en annan diskussion i forumet. Flera medlemmar, inklusive transkvinnor, kliver in i diskussionen och ifrågasätter varför transmän skulle inkluderas, med argumenten att de upprätthåller patriarkala strukturer på samma sätt som cis¹⁵-män gör. Inlägget följs av en lång tråd med över sextio kommentarer följer. En av administratörerna för forumet svarar att "Streetgäris var ursprungligen en grupp för kvinnor, men på senaste årsmötet röstades icke-binära in i nätverkets målgrupp. Det är alltså en fråga för nästa årsmöte". En annan medlem skriver: "men herregud, det är väl inget snack om saken, transkillar ska inkluderas självklart. Vad håller ni på med?! ORKA TRANSFOBI". Inom gruppen pågår en förhandling om vilka som innefattas av positionen gäris och hur systerskapet ska formuleras utifrån olika synsätt på kön och könsidentitet som sociala och biologiska kategorier. Från samma konversation hämtas följande kommentar:

Och till skillnad från [namn] tvivlar jag på att några transkillar kan göra om gruppen och härska över den. Hur skulle det gå till? Och om vi inte kan hantera det så säger det mer om gruppen än "supermaskulina transkillar"

Systerskapet omfattning ifrågasätts och utmanas. En hållning är att alla som inte omfattas av de privilegier som patriarkatet ger män bör inkluderas i gemenskapen. Fråga kvarstår då om

¹⁵ Prefixet "Cis" kommer från latin och betyder "på samma sida". En cis-person kan förenklat sägas vara motsatsen till trans ("över från" eller "på andra sidan om"), det vill säga en person vars alla könsmissiga faktorer (genom hela livet) är tydligt manliga eller kvinnliga (<http://www.transformering.se/vad-ar-trans/ordlista>, hämtad 2015-05-19).

transsexuella män ska räknas in eller inte. Inom nätverket förs en kamp om betydelser och systerskapets gränser (och begränsningar). ”Nu kan vi lika gärna börja bjuda in killar, för vi kan ju inte hålla på att exkludera alla. Skjut mig om vi kvinnor kan ha någonting för oss själva” skriver en medlem i en tråd om transkillars eventuella inkludering i nätverket.

”Gäris” fylls alltså med en annan betydelse än ”tjejer” eller ”brudar”. Här ingår även transpositioner (icke-män). ”Gäri” är en position som omdefinieras utifrån en analys som ständigt växer och utvecklas. Förhandlingar om innebörden förs, och kan förstås med hjälp av det som Young (1997) benämner som visuella och verbala representationer, alltså att innebörden av positionen ”kvinna” (och i det här fallet ”gäri”) skapas genom upprepade representationer av vad positionen innebär. Genom att ”hjälpas åt att påminna” skapas gemensamt en uppfattning av gäris som både cis- och transkvinnor, liksom icke-binära personer.

Det pågår ständigt en betydelsekamp om att fylla ord med innehåll, olika diskurser konkurrerar om att benämna. Ett exempel är ordet ”gäri”. Positionen som ”gäri” är relationell, allt som inte är ”man”. StreetGäris välkomnar alla som identifierar sig som kvinnor eller icke-binära, men frågan kvarstår ändå hur avgränsningen ska göras mot de som kategoriserar som män. Villkoren för tillhörighet i systerskapet omformuleras, utmanas och tänjs. Genom diskussioner om systerskapets yttersta gräns skapas StreetGäris som grupp i förhållande till andra.

Systerskapet är viktigt för produktionen av ett gemensamt ”vi” inom StreetGäris, men utmanas också genom debatter om vem som ingår och vem som inte gör det. Systerskapet beskrivs inte heller som den ”viktigaste alliansen” (jfr Gunnarsson Payne, 2006). Ingen allians är den viktigaste, utan det finns en förståelse för att olika strukturer och därmed kamper samverkar. Positionen som gäri är dock den mest centrala punkten i nätverkets separatistiska fundament. Frågor som rör könsidentitet, sexualitet, klass, ras, funktionalitet, är alla delar i produktionen av det gemensamma kollektivet.

Att hitta hem

StreetGäris grundare ”drömde om att skapa en mötesplats/plattform för kvinnor oavsett bakgrund, ålder, och vart i landet man bor, för att mötas och inspireras av varandra i en anda av respekt, kärlek och systerskap”. Många uttrycker en känsla av att inte passa in i andra (feministiska eller antirasistiska) sammanhang, och att gå med i StreetGäris har känts som att ”komma hem”. I det föregående kapitlet presenterades olika förhållningssätt till femininitet och systerskap som medlemmar i StreetGäris ger uttryck för. Följande kapitel handlar om hur medlemmar förhåller till sig till omgärdande föreställningar och StreetGäris som rörelse och var de placerar in sig själva och sitt engagemang. Den feministiska tolkningsramen är *ett* sätt att förstå intervjupersonernas berättelser och inläggen i nätverket. Feminism som ideologi och rörelse är något som deltagarna i studien förhåller sig till, och positionen som feminist prövas och omprövas i intervjupersonernas berättelser och i facebook-gruppen. De förhåller sig också till förortsrörelsen eller vänsterrörelsen, som liksom feminismen kan upplevas exkluderande eller begränsande, enligt intervjupersonerna.

En av anledningarna till att StreetGäris grundades från hela början var just att många av oss kände oss exkluderade/utanför i många sammanhang för att man inte alltid förstår/kan alla begrepp/ord etc. Därav att skapa ett rum som accepterar och välkomnar just att vi kan olika, sitter på olika erfarenheter och talar(skriver) på olika sätt (Kommentar till inlägg i nätverket).

Att kunna komma in med ”hela sig själv”, och inte behöva lämna ute någon del av ens identitet, beskriver flera av medlemmarna som den viktigaste utgångspunkten med nätverket. I andra sammanhang, säger några av intervjupersonerna, har de varit tvungna att kompromissa med delar av sin identitet eller inte kunnat uttrycka sina åsikter. Amineh beskriver (precis som Camilla) StreetGäris som en ”fristad”, där hon kan vara sig själv och bli respekterad för den hon är.

Vi är så sjukt olika allihopa, och det är det jag älskar med StreetGäris, att såhär, man får verkligen vara sig själv till hundra procent. Det är som en fristad, jag kan va här, och jag kan va mig själv jag blir respekterad för den jag är. Alla kanske inte alltid förstår varann och vi håller kanske inte alltid med varann, men det finns en djup respekt för varandra (Intervju med Amineh).

I intervjuerna berättar flera av informanterna om hur de upplever andra sammanhang som exkluderande eller otillgängliga. Specifikt handlar det om sammanhang som kan kategoriseras inom feminism eller andra rörelser som stävar mot jämlikhet och rättvisa. ”Jag har alltid känt att jag behöver plocka bort någon del av mig”, säger Irma. Hon fortsätter: ”I StreetGäris får jag vara hela mig, hela min komplexa person, jag behöver inte plocka bort nån del”. Även Shirin beskriver hur hon inte har haft en ”själklar plats” (som hon nu upplever att hon har i StreetGäris) i något annat sammanhang.

Jag har också haft liknande erfarenheter, och lite såhär, trots att jag har haft ett intresse för, liksom, social förändring och att engagera mig, så har jag aldrig riktigt känt mig bekväm eller riktigt välkommen... Kanske inte *ovälkommen*, men det har inte känts som en självklar plats, till exempel i etablerade politiska ungdomsförbund, eller i feministiska grupper så kanske det var varit väldigt... jag har ofta känt att det har varit väldigt fyrkantigt, att du ska tycka och tänka på ett visst sätt (Intervju med Shirin, 2014-11-06).

Shirins berättelse om att inte riktigt känna sig bekväm i andra sammanhang kan sägas vara karaktäristisk för intervjupersonerna i studien. De nämner i olika sammanhang hur StreetGäris har blivit ett forum där de kan vara sig själva och vara ”komplexa”, vara hela sin person. ”I StreetGäris har vi en sägning att när vi ses lämnar vi egot vid dörren”, säger Irma. Hon fortsätter: ”[Vi vill] skapa ett rum där man får vara hela sig själv och där man inte behöver plocka ut en del på nåt sätt”. Irma berättar hur hon kom in i StreetGäris och genast kände sig hemma, på ett sätt som hon aldrig gjort i vare sig feministiska eller antirasistiska sammanhang tidigare.

[J]ag kände en person som bjöd in mig till StreetGäris forum på internet, det var [namn], och sen tack vare henne så gick jag på ett möte i Husby typ för ett och ett halvt år sen, och sen så var jag fast. Så det var verkligen liksom, utan att egentligen känna nån och sen komma in i ett forum där man fick känna sig hemma, det var stort (Intervju med Irma, 2014-11-06).

Flera av informanterna beskriver StreetGäris som ett sammanhang där de känner sig ”hemma” och kan vara sig själva. Att känna sig ”hemma” i en miljö eller ett rum kan relateras till det som informanterna beskriver som att hitta ett sammanhang där de känner sig välkomna och självklara, och där de inte behöver undanhålla delar av sig själva för att passa in.

Olika förhållningssätt till feminism(er)

Många av medlemmarna som skriver i nätverket, och samtliga av de jag har intervjuat, förhåller sig till begreppet feminism på ett eller annat sätt. De positionerar sig på olika sätt inom, eller utanför, en feministisk diskurs. Här vill jag titta närmare på vilka sätt feminism görs och vilket motstånd som uttrycks mot olika typer av feminism i nätverket.

StreetGäris kallar sig inte för ett feministiskt nätverk, och det finns heller inga krav på att den som vill bli medlem ska vara uttalad feminist. En anledning, berättar Shirin, är att "alla kanske inte har kommit lika långt". Ett annat argument som används är att ingen ska känna sig exkluderad eller utestängt på grund av "okunskap". Detta kan tolkas som att en feministisk analys ändå är "målet" som alla på ett eller annat sätt förväntas komma fram till. I nätverket blir det tydligt att en stor majoritet (av de som använder plattformen) trots allt är feminister, och att den kollektiva identiteten ofta bygger på en feministisk analys.

Om du inte gillat idén med att kalla dig feminist så finns det svarta kvinnor som kallar sig womanist innan feminist. Dom gör det för att den västerländska feminismen inte riktigt passar. Dom hävdar att ;"Womanist is to Feminist as purple is to lavender". Jag är både womanist and feminist...why not?! (Kommentar till inlägg i nätverket).

Att feminismen "inte riktigt passar" antyds av flera personer i intervjuerna och i nätverket. Även om många beskriver sig själva som feminister finns det oftast någonting i positionen "feminist" som skaver eller fattas. En motståndsstrategi kan vara att kalla sig womanist istället, eller både och. Det markerar ett förhållningssätt till feminism som både användbar och problematisk. Andra förhåller sig till feminism på ett mer distanserat sätt.

Jag ser mig kanske inte som någon superfeminist, och jag tycker det är skönt att dom inte uttalar sig att dom är ett feministiskt nätverk utan att man får välja lite själv. Sen är ju känslan då att vi är kanske lite feministiskt med power och det är... men sen att det inte är ett specifikt feministiskt nätverk tycker jag är skönt för jag vill inte identifiera mig som varken det ena eller det andra, och det behöver jag inte göra där, upplever jag (Intervju med Camilla 2015-02-13).

Beverly Skeggs (1997) beskriver hur de kvinnor hon intervjuat tar avstånd från och vägrar att känna igen sig i olika typer av feminism. Skeggs resonerar kring hur arbetarkvinnornas

erfarenheter av att vara klassbestämda resulterar i ett motstånd mot feministiska diskurser. De investeringar de gjort i en viss typ av femininitet och respektabilitet påverkar hur de förhåller sig till feminism och positionerar sig som icke-feminister.

Skeggs resonemang går ut på att kvinnor ur arbetarklassen har mer att förlora på att bryta mot normer för kvinnlighet än vad kvinnor från medelklassen har. Samma resonemang kan återfinnas i StreetGäris-medlemmarnas berättelser om sina olika erfarenheter. Till exempel uttrycks det i ett inlägg om vaxning och kroppsbehåring att vita kroppar har lättare att bryta mot normer kring femininitet och (avsaknaden av) kroppsbehåring än personer som rasifieras¹⁶. Att göra feminism genom att exempelvis låta hår på benen vara orört blir för vissa en feministisk praktik som uppfattas som ett ställningstagande, medan till exempel icke-vita feminister måste förhålla sig på ett annat sätt till kropp och kön utifrån andra normer och maktordningar som samspekar.

Feministisk hegemoni

En medlem skriver att "feministrörelsen i Sverige är exkluderande". Hon tar som exempel ett feministiskt instagramkonto där folk kommenterade att "rasism har legat i fokus för länge" och att kontot borde "lyssna mer på de som faktiskt är medsysterar och posta mindre om rasism" när en av kontots gästpostare skrev att hon skulle fokusera på intersektionell feminism och rasism och förutsättningarna som svart kvinna i Sverige. StreetGäris-medlemmen avslutar sin kommentar med att skriva att den svenska feminismen allt mer specifik för "vita, ciskönade, heterosexuella medelklassfeminister".

För mig handlar feminism om att bekämpa all sorts förtryck som kvinnor utsätts för: rasism, hbtq-relaterade brott osv. Kvinnor förtrycks på olika sätt. Och vi måste ge plats och utrymme

¹⁶ I Sverige var Irene Molina en av de första att använda rasifiering (en översättning av det engelska ordet "racialization") som teoretiskt verktyg. I sin avhandling *Stadens rasifiering* (1997) använder hon begreppet för att tala om den rumsliga åtskillnad som görs i staden baserad på människors fysiska utseenden och nationella bakgrunder. Molina menar att rasifiering främst är en materiell process, där samhället "delas upp i skikt och organiseras hierarkiskt utifrån föreställningar om rasskillnader" (Molina 2005:97). Begreppet har på senare år anammats av den antirasistiska rörelsen, där dess betydelse har förskjutits från att beskriva ett samhällskonstituerande system till att belysa hur *människor* (kroppar) rasifieras. Förståelsen av begreppen rasifiering och rasifierad i den här uppsatsen utgår från det sätt som medlemmarna i StreetGäris använder dem, vilket främst bygger på den senare betydelsen.

att uppmärksamma samtliga. Inte bara en viss typ. Det senare tycker jag har blivit normen i Sverige (Kommentar i nätverket).

Den norm som utesluter andra förtryck än det patriarkala ur den feministiska analysen uttrycks av många i StreetGäris som anledningen till att de inte känner sig hemma eller inkluderade i den feministiska kampen. Paulina de los Reyes och Irene Molina (2010) kopplar samman jämställdhetspolitikens institutionalisering och organisationer som bedriver forskning och utbildningsarbete ur ett könsperspektiv med framväxten av en *hegemonisk feminism*. Denna hegemoniska feminism är enligt författarna en diskursiv formation som skapas i interaktionen mellan fem olika fält. Bland dessa fält är "sociala rörelser som arbetar utifrån ett feministiskt perspektiv" ett. Inom ramen för interaktionen mellan detta fält och "legitimerade vetenskapliga praktiker" (genusvetenskap), "populär kultur" (mediafeminism och popkulärvetenskap), "välfärdsbyråkratier" (den statliga jämställdhetspolitiken) och "organisationer vars vardagspraktik utgår från en kritik av manlig dominans" (till exempel tjej- och kvinnojourer), äger konsensusskapande processer rum som definierar vad feminism är, vilka problem som definieras som feministiska och vem som är feminist.

I relation till de los Reyes och Molinas teori om hegemonisk femininitet och hur denna skapas och upprätthålls, kan StreetGäris förstås som ett sätt att utmana och omförhandla den hegemoniska feminismen. Eller för att tala med tidigare nämnda författare; en form av *alteritetstänkande*. Genom att låta olika berättelser ta plats utmanas idéer om till exempel den vita feminismen som universell och allmängiltig. Alteritetstänkande beskrivs av de los Reyes och Mulinari som "att lyfta fram maktens instabila konstruktion och de sätt genom vilka den utmanas, förhandlas och neutraliseras av den myriad handlingar, motdiskurser och berättelser som formuleras utifrån en subaltern position". Det innebär att vända på perspektiven och synliggöra de positioner som vanligtvis finns "i vithetens skugga" (de los Reyes & Molina 2005:93). StreetGäris representerar ofta det som folk inte lägger märke till, eller ens vet finns, säger Mai. Hon tar ett exempel från ett panelsamtal där nätverket var representerade:

Det var nåt panelsamtal dom hade om religion, och [namn], som var representant för muslimer, hon har ju sjal och allt det där, och sen när man liksom hör henne prata, jag vet inte om... några som var där, kan jag tänka mig var såhär 'What? Va, aha, var det liksom en muslimsk kvinna här som har feministiska åsikter och feministiska idéer, wow asså' (Intervju med Mai, 2015-02-13).

I exemplet förklarar Mai hur folk har en viss syn på feminism som utgår från ett västerländskt perspektiv där den vita kvinnan ses som den enda som kan inta positionen som feminist. Chandra Mohanty kritiserar den falska universaliseringen i den feminism som endast utgår från vita kvinnors perspektiv och skapar tredje världens kvinnor som "de andra". "De andra" konstrueras också som ett ansiktslöst kollektiv med gemensamma behov och värderingar.

För att åstadkomma en transnationell feministisk praktik krävs en feministisk solidaritet som sträcker sig över skiljelinjer baserade på plats, identitet, klass, arbete, tro och så vidare. I dessa fragmenterade tider är sådana allianser mycket svåra att skapa. Samtidigt har de aldrig varit mer nödvändiga. Den globala kapitalismen omintetgör möjligheter, men den skapar också nya (Mohanty, 2003:276).

StreetGäris visar genom handling många exempel på den sådan feministisk solidaritet som Mohanty efterfrågar. Bring back our girls är ett sådant exempel på solidaritet över nationsgränser. Nyligen hölls även en manifestation för att uppmärksamma flyktingar som drunknar i Medelhavet, på initiativ av bland annat StreetGäris. Låt Kainat stanna och Nej till förbifart är andra exempel på manifestationer och initiativ som StreetGäris varit en del av och som skapar allianser över skiljelinjer på det sätt som Mohanty efterfrågar.

Att äga positionen "feminist"

Från början fanns en vilja att komma bort från sammanhang som upplevdes för "teoretiska" eller exkluderande på grund av att en saknade ett visst typ av språk. "Det var innan feminism blev inne på sociala medier, och vi hade ord som rasifierad och så", säger Amineh när hon berättar om nätverkets första träff, för drygt två år sedan. "Det var ingen som kallade sig feminist då", säger hon, men menar att det i rummet där nätverksträffen hölls ändå fanns det ändå en feministisk analys och en vilja att organisera sig kring den. "Vi vill vara det här, och vi ska kunna ta det ordet vi med!", berättar Amineh att de kände.

Vi ville inte att det skulle vara sähår, en bunch of akademiker som kan massa stora ord [...] utan att man skulle kunna få va sig själv. Men efter det också, det kom väl en turning point, när vi insåg att okej, vårt syfte blev lite klarare [] Det som var grejen var att vi kände oss ofta exkluderade från olika sammanhang, och därför ville inte vi vara dom som exkluderar (Intervju med Amineh).

Hon förklarar att de hela tiden har lärt sig "nya saker och ny terminologi" sedan starten. Bland annat syftar hon på att kunskaper om transpersoner och inkluderande språkbruk. Amineh

berättar också att det inte har varit särskilt statiska utan låtit forumet växa ”organiskt” till vad det är idag. Genom att personer med olika erfarenheter och kunskaper har kommit in i nätverket har den sammanlagda kunskapsbasen (och analysen) utvecklats. Amal berättar att hon genom nätverket lär sig saker hela tiden, bland annat om ”härskartekniker och strukturer”. Terminologin är ett viktigt verktyg för att kunna inkludera, men är samtidigt någonting som kan verka exkluderande för den som inte har rätt förkunskaper. Feminismens termer och teorier är å ena sidan viktiga för nätverkets tanke och ambition att inte exkludera genom språk, men kan å andra sidan i sig vara exkluderande för den som inte förstår eller använder ”rätt” begrepp i diskussioner.

Liksom de andra menar Rihaneh att själva ordet feminism kan vara exkluderande. ”Vi har inte det som ord i beskrivningen, men det är ändå ett feministiskt nätverk tycker jag”. Hon säger att det fortfarande finns en negativ klang över ordet feminism, och för att inkludera fler har de valt att inte ta med det ordet i beskrivningen. Enligt hennes tolkning är StreetGäris ändå ett feministiskt nätverk:

Det skulle vara konstigt att säga att vi inte är det när vi vill stärka tjejer för att tjejer får mindre plats i samhället. Men en ny typ av feminism. Det känns som att det alltid... typ jag har inte känt mig som en feminist för än de senaste två-tre åren, för att jag trodde att feminism var nåt för vita kvinnor från stan, asså lite så.

Hon uppger att andra frågor tidigare var mer centrala för henne. Rasism, resursfördelning och jämlikhet var sådant som hon ansåg borde prioriteras. I och med studier på högskola fick hon upp ögonen för ”intersektionalitet och hur strukturer hänger ihop”, vilket ledde till att hon började kalla sig för feminist.

Det är som att det på nåt sätt har blivit mer okej... Jag tror att många kan känna så, tjejer som är med i StreetGäris, att shit, jag kan ju va feminist och va från typ förorten och brinna för olika frågor (Intervju med Rihaneh 2015-01-29).

Att vara feminist och från förorten är alltså två positioner som inte har varit förenliga för Rihaneh, men nu har blivit ”mer okej”. Med intersektionalitet som verktyg kan positionerna föras samman och intas. Genom att göra detta skapar man en ”ny typ av feminism”, som Rihaneh uttrycker det. Hennes berättelse visar hur StreetGäris öppnar upp för att positionen ”feminist” kan ägas av andra än ”vita kvinnor från stan”.

Genom att upptäcka verktyg, som ordet rasifierad och en intersektionell analys, och inkludera fler maktordningar i feminismen, blir feminismen tillgänglig och relevant för intervjupersonerna. Positionen som feminist blir också möjlig att inta i och med det kunskapsutbyte som sker inom nätverket. Denna intersektionella feminism stöter ofta på motstånd i olika sammanhang där uppmärksammandet av fler maktordningar än den mellan könen (eller klasser) i anklagande ton kallas för "identitetspolitik". In en intervju i tidningen *Vi* (2005-12-22) varnar litteraturprofessorn och feministen Ebba Witt Brattström för en allt för "sektoriell" kamp, och menar att feminismen istället för att bör se det som förenar. Tio år senare pågår fortfarande en inomfeministisk debatt som handlar om att rörelsen ägnar sig åt "identitetspolitik" i för stor utsträckning.¹⁷ Identitet ska inte blandas ihop med tillhörighet, menar Floya Anthias (2008). Identitet innefattar individuella och kollektiva narrativ, medan tillhörighet handlar om erfarenheter av att vara en del av den sociala väv som konstruerar gemenskaper och platser. Hon betonar också att tillhörighet har många dimensioner i förhållande till rum och socialt sammanhang.

Belonging is about both formal and informal experiences of belonging. Belonging is not just about membership, rights and duties, as in the case of citizenship, or just about forms of identification with groups or others, but it is also about the social places constructed by such identifications and memberships and the ways in which social place has resonances on stability of the self, on feelings of being part of a larger whole and the emotional and social bonds that are related to such places (Anthias 2008:8).

Anthias talar om hur villkoren för tillhörighet inte medvetandegörs förrän det finns en känsla av uteslutning. Hon tar som exempel medborgarskapet, som inte är tillräckligt för att tillhöra. Det krävs också en känsla av social samhörighet och delaktighet. Resonemanget går att överföra till en diskussion om tillhörighet i feministiska (och vänster-politiska) sammanhang. För att positionera sig – och positioneras – som feminist räcker det inte att endast ha "medlemskapet", att ställa upp på de grundläggande premisserna för feminismen, utan det krävs att det sociala rummet även har en "resonans" med den egna identiteten.

¹⁷ Åsa Lindeborg har skrivit en text (<http://story.aftonbladet.se/politisktkorrekt>, hämtad 2015-05-27) om hur identitetspolitiken "skuldbelägger och splittrar" feminismen och vänsterrörelsen. Många, bland andra Judith Kiros (<http://www.dn.se/kultur-noje/kulturbedatt/judith-kiros-identitetspolitik-och-vanster-politik-ar-inga-motpoler/>, hämtad 2015-05-27), har svarat henne och menar att det inte finns någon motsättning mellan olika kamper och att det som kallas för identitetspolitik handlar om solidaritet.

Utsagorna från medlemmar i StreetGäris blottlägger den process inom den feministiska rörelsen genom vilken tillhörighet skapas. Det kan finnas spänningar mellan ett feministiskt och ett antirasistiskt projekt, skriver Diana Mulinari (2003:33). Ett exempel på en sådan spänning är det som inlägget om det feministiska instagramkontot, där kommentatorer tyckte att rasism hade varit i fokus "för länge", och att fokus istället borde ligga på (de vita) medsysstrarna.

Människor förhåller sig på olika sätt till de identitetspositioner de kategoriseras in i, och i vissa situationer görs dessa till en del av den egna identiteten. Positionen som "kvinna" kan vara betydelsefull i vissa sammanhang, men spela mindre roll i andra. Utifrån en nyliberal diskurs skulle StreetGäris kunna förklaras som en modern feministisk rörelse där fokus ligger på olikheter och därmed enskilda individers behov. Jag skulle snarare kalla StreetGäris för "tillhörighetspolitik", med hänvisning till Anthias begreppsförståelse. Tillhörighet (icke-exkludering) utgör en grund för den typ av feminism som nätverket jobbar för.

Ett förortsinitiativ?

"Tunga gäris från ort till ort, från stad till stad " skrevs det i det meddelande som utgjorde starten för StreetGäris. "Det var mycket Husby och Kista, området därikring till en början" berättar Rihaneh. Hon har ändrat sin uppfattning om nätverket, initialt tyckte hon att det skulle vara ett Järva-centrerat nätverk, men är glad att det öppnades upp för alla som vill. Ett inlägg som skrevs strax efter det att facebook-gruppen hade startats lyfter frågan om namnet StreetGäris passar när gruppen ska vara öppen för tjejer från hela landet.

Jag undrar vad ni tycker om att bara heta GÄRIS. Vill bara bolla lite och höra va ni tycker eftersom STREETGÄRIS tycker jag klangar lite street. Som i hela stereotypa hiphop/street andan, och jag känner att bara GÄRIS på nåt sätt skulle inkludera fler typer av tjejer. Plus att det fortfarande är fett orten (Ur inlägg i nätverket).

"Förorten" eller "orten" är central i produktionen av identitet och utgör en viktig markör i positioneringen för många medlemmar i nätverket. Likaså finns "innerstan" med som en kontrasterande bild att förhålla sig till.

Street handlar mer om att vi från folket, vi kanske inte är lika "privilegierade" som de typiska kvinnoorganisationerna/feministgrupperna som finns (de kan vara väldigt exkluderande) För mig betyder inte street betong, utan det betyder mer att vi kmr från alla olika nivåer i samhället, från husby till jokkmokk.. Vi vill äga våra egna röster!!! Det är inte ofta vi, tjejer från olika håll i sverige, olika streets o postnummer, samlas, nätverkar och står upp för oss själva som TUNGA kvinnor och medsysterar!!!! (Ur inlägg i nätverket).

Ursprungsidén, den som skickades ut och det som utvecklades till en facebook-grupp strax därefter, hänvisas ofta till i diskussioner om vad StreetGäris är och ska vara bland nätverkets medlemmar. Tidigt i nätverkets historia uppkom konflikter som i sig blev en del av identifikationen och formulerandet av vad StreetGäris är och står för.

Shirin: Efter att Ailin hade startat facebooksidan, och vi hade bestämt såhär, ah vi ses, vi gör en knytis, och så hade det dykt upp kanske 40 pers, alltså det hade dykt upp jättemånga tjejer, och vi hade mat och vi satt och snackade och alla var såhär jättepepp! Och såhär *brann*, typ. Men då var det väldigt tydligt, det kom upp såhär, det puttrade, att det var liksom... och den gruppen, den falangen eller vad man ska säga...

Irma: Ja, det var den där förortsseparatismen?

Shirin: Ja, det fanns det här att, 'nej vi måste vara separatistiska, det här ska vara liksom med orten, det här ska vara någonting som är inte för vita personer' (Intervju 2014-11-06).

Det som kom upp handlade om en konflikt mellan olika intressen som vill styra StreetGäris i olika riktningar. En "falang", som Shirin uttrycker det, vill att nätverket enbart ska vara för icke-vita personer, eller personer från förorten. Några av dem hoppade av StreetGäris efter den konflikten. Rihaneh berättar att hon från början var mer åt det hållet, "fuck omvärlden, vi ska stärka oss", men menar nu att hon tycker att det var bra att det inte blev så eftersom det finns en bild av att tjejer inte kan enas och "Det är inte tjejer mot tjejer, det är tjejer mot världen". Hon ser ändå StreetGäris som en röst i kampen för lika rättigheter och upprustning av förorten, och berättar att det finns grupper och projekt inom StreetGäris som jobbar med just de frågorna.

"Hon är ju från förorten fast liksom norra Sverige"

I materialet märks en tydlig medvetenhet om maktstrukturer som påverkar medlemmarnas vardag och deras möjligheter. Platsens betydelse är ofta diskuterad, ofta ur ett perspektiv som också innefattar andra strukturella kategorier. Medlemmarna förhåller sig till plats, ras, kön och

identitet som sammankopplade strukturer, och använder sina korsande erfarenheter (Anthias 2004:207) som ett redskap för att skapa en grund att stå på.

Mai tycker att medlemmarna i StreetGäris speglar segregationen i Sverige. I och med att det är ”kompisar och kompisars kompisar” som har bjudit in varandra blir det automatiskt en viss grupp av människor, menar Mai, som ser det som någonting positivt.

Asså för mig känns det så. Men jag tycker om det, det är lite såhär, det är den gruppen som man är trygg med. Men jag kan tänka mig att för en person som... för det är en viss sammanhållning i förorten, asså jag menar inte att man känner alla i förorten men det är liksom, träffar du nån som kommer från en förort, och nu är inte jag, jag är inte den typiska... jag är uppvuxen i Tensta, jag är inte den typiska tenstabon, asså till och med folk i Tensta tror inte på mig när jag säger att jag har bott i Tensta i hela mitt liv. Men sen när dom umgås med mig då kommer det hära, dom här förortstendenserna, och då är dom såhär ja men du är lite förortstjej liksom, det finns där, man vill ju inte gärna vara stereotyp i och för sig, men det finns ju ett typiskt... man blir ju som sin omgivning lite grann, det smittar ju av sig. Jag kan från ingen stans spotta fram rinkebysvenska, även fast jag inte har pluggat där eller gått i skolan liksom... fast det finns ju där för att jag har växt upp i det. Asså såna grejer bara. Så den liksom för färdigheten... om jag skulle träffa på nån i liksom i stan, asså jag gick en juridikkurs, det var en helt annan typ av människor, jag har aldrig liksom... det var ekonomimänniskor, och jag verkligen kände hur jag inte passade in där, det var en helt annan grupp av människor, när man pratade med dom var det som om dom pratade med en utomjording, asså dom var såhär, typ när jag sa vad jag hade pluggat, dom var såhär, ”vad är det?” verkligen den här, tveksamma blicken. Och, jag kände verkligen såhär jag kommer inte hitta nån kompis här. Skulle nån av dom hamna i StreetGäris, det skulle säkert också vara väldigt *väldigt* nytt för dom, det är det jag menar med att jag tycker den speglar segregationen hyfsat bra faktiskt (Intervju med Mai 2015-02-13).

Mai uttrycker att hon känner sig trygg i sammanhang med personer som, liksom hon, är uppväxta i förorten. En person från ”stan”, däremot, skulle förmodligen inte känna sig lika hemma menar Mai. I StreetGäris upplever hon att de flesta kan relatera till den gemenskap som hon beskriver finns mellan personer från ”orten”. Att vara ”ort” behöver inte nödvändigtvis vara platsbundet, uttrycker intervjupersonerna. Det kan handla om att vara ”streetsmart”, att ha vissa erfarenheter. En sådan erfarenhet kan vara att bli utsatt för rasism eller diskriminering på grund av varifrån en kommer eller hur en ser ut. ”Ekonomimänniskorna” ställs i kontrast mot de med förortsbakgrund. Mais citat visar hur klass, plats och identitet vävs samman i förståelsen av att

vara "streetgäri". "Materialiserade diskurser om ras och klass strukturerar även förställningar om kön", skriver Catrin Lundström i sin avhandling om tjejer med bakgrund i Latinamerika boende i Stockholmsområdet. Hon beskriver hur intervjupersonerna i studien förhåller sig till konstruktioner av femininitet som Lundström kallar för "förortsfemininiteter". Dessa femininiteter beskrivs å ena sidan vara begärliga eller autentiska, men å andra sidan som farliga eller oönskade (Lundström 2007:269). Lundström skriver också om "förorten som fantasi". Hon beskriver hur "tuffa killar" är en förortsposition som kan ge status, medan positionerna "tjej" och "förortsbo" inte är lika kompatibla. Detta måste även informanterna i min studie förhålla sig till. Många av dem pratar på ett medvetet sätt om hur de vill utmana uppfattningar om förorten som en maskulint kodad plats, och positionen som "förortstjej" som osynlig eller tystad. Efter upplöpan i Husby 2013 bestämde sig nätverket, som då utgjordes av knappt 400 personer, att anordna en manifestation mot våld. Denna manifestation kom på kort tid att få mycket uppmärksamhet i medier. I SVT fick representanter från nätverket berätta om varför de ordnade manifestationen och varför det tyckte att det var viktigt att visa upp "en annan bild" av förorten.

Eriksson, Molina och Ristilampi skriver i rapporten *Miljonprogram och media – föreställningar om människor och förorter* att "förorterna har kommit att betraktas som en icke-normalitet. Denna position kan jämföras med den plats som avvikelser intar i vårt samhälle" (2000:105). Vem har makt och tolkningsföreträde över förortsdiskurserna, och hur förhåller sig medlemmarna i StreetGäris till dessa diskurser? En hållning som intervjupersonerna uttrycker i förhållande till medias bild av förorten är att "killar" utåt sett har företräde att tolka och får (allt för) ofta representera förorten i media och kultur. En annan hållning är att de inte vill att StreetGäris alltid ska behöva tala som en röst från förorten, eftersom de menar att nätverket är mer än så.

Det är ju många medier som har velat definiera StreetGäris som ett förortsinitiativ, och liksom det här *alibit*, den representationen. Så. Och att vi har ställt oss väldigt mycket emot det där, vi har inte velat kategorisera oss (Intervju med Irma 2014-11-06).

Intervjupersonerna pratar om hur media vill definiera StreetGäris på olika sätt, och gärna placera in dem i ett "förortsfack". De är noga med att påpeka att StreetGäris inte är ett "förortsinitiativ", vilket kan tolkas som motstånd mot att behöva bli kategoriserade och alltid behöva representera förorten. En anledning till att de uttrycker ett avståndstagande från stämpeln som "förortsinitiativ" är också att StreetGäris är ett nätverk som vänder sig till alla kvinnor och icke-binära, oavsett postnummer. Ett initiativ som startas i, låt oss säga Vasastan i

Stockholm, och sedan sprider sig över hela landet blir knappast benämnt som ”innerstadsinitiativ”. Det som markeras (förorten) tillhör avvikelsen och räknas inte som allmängiltigt eller norm på samma sätt som det som får stå omarkerat (innerstan)¹⁸. Förutom media finns det också andra som vill fastställa vad StreetGäris är.

Sanna: Finns det andra som definiera er?

Hannah: *Alla* vill!

Irma: Alla vill det helt plötsligt...

Hannah: Megafonen vill definiera StreetGäris, andra förortsrörelser vill definiera StreetGäris...

Sanna: Hur vill dom definiera er då?

Hana: Som hippies

Shirin: Aa, hippies

Irma: Aa, vi är flummiga liksom (Intervju 2014-11-06)

”Alla” vill helt plötsligt definiera StreetGäris, och de vill definiera StreetGäris som ”hippies” eller ”flummiga”. Den här definitionen sker i relation till någonting, det finns en reflektionsyta som visar det som StreetGäris inte är. Ofta är den här reflektionsytan Megafonen eller andra förortsrörelser, menar intervjupersonerna. Irma pratar om att Megafonen är ”obekväma” medan StreetGäris uppfattas som ”bekväma” i tidningar och andra medier. Dikotomier som manligt/kvinnligt eller hårt/mjukt, är något som de förhåller sig till på olika sätt. Å ena sidan finns en ambition och en vilja att vara inkluderande, varma, kärleksfulla och positionera sig emot ”upp till kamp” osv. Men å andra sidan vill de inte heller sättas in i ett fack och tolkas som ”opolitiska”, ”mesiga”, ”tjejiga”. ”StreetGäris framställs som *väna kvinnor* liksom, som vill gott”, konstaterar Hannah. I relation till ”handlingskraftiga män” positioneras alltså medlemmarna i StreetGäris i en traditionellt kvinnlig, passiv roll. Denna position ifrågasätts och utmanas av medlemmarna.

Intervjupersonerna förhåller sig till medias framställning av StreetGäris på två sätt. Det ena är att de tycker att media och journalister har en tendens att överbetona ”förorten” i berättelsen om StreetGäris. Det andra handlar om att StreetGäris framställs som ”väna kvinnor”, som Hannah uttrycker det. Några av intervjupersonerna talar om att de ställs mot Megafonen och andra

¹⁸ Kan jämföras med till exempel fotboll, när herrarna förblir omarkerade (fotbolls-VM) medan damerna alltjämt markeras som avvikande (dam-VM) <http://www.dn.se/sport/fotboll/fifa-tvingar-tv4-att-kalla-fotbolls-vm-for-dam-vm/>, hämtad 2015-05-28.

förortsrörelser som har en ”hårdare” framtoning. I relation till dessa framställs StreetGäris som ”goda krafter” som är ofarliga och därmed inte heller särskilt radikala.

De som har intervjuats i studien talar om hur media oftast är positiva till StreetGäris och skriver om dem på ett uppskattande sätt. De målas upp som ”lagom” aktiva i jämförelse med till exempel Megafonen, som beskrivs som ”farliga”. Detta, menar Hannah, har skapat en polarisering mellan StreetGäris och Megafonen, trots att de två organisationerna inte själva ser någon motsättning dem emellan.

Hannah: Men asså hela den här, asså vi har pratat väldigt mycket om det i StreetGäris, amen, kärngruppen typ, vi som har återkommit ofta, och är helt överens om att konflikten ligger inte mellan oss och Megafonen, asså vi har ingen, vi vill inte, vi har inget otalt med dom liksom, utan vi tycker framför allt att...

Irma: Nej vi vill att dom ska finnas [skratt]

Hannah: det är media som har skapat en konflikt, genom att polarisera StreetGäris och Megafonen (Intervju 2014-11-06).

Media skriver om StreetGäris på ett sätt som kan upplevas både ”överdrivet” (Mai) och ”underskattande” (Hannah). Mai säger att media kanske har en bild att nätverket är större än det är, och syftar på med det stora medlemsantalet. Av alla som är medlemmar är det max tio procent som ”kommer på grejer”, säger hon. Enligt Hannah, Irma och Shirin lyfter media gärna fram StreetGäris som ”goda exempel” och som ”flummiga”. Detta kan tolkas som ett sätt att lyfta en rörelse som inte är lika ”farlig”, och samtidigt avpolitisera den aktivism som StreetGäris står för. De blir ett ”alibi”, som Irma uttrycker det. Ur ett annat perspektiv kan medias vilja att lyfta StreetGäris tolkas som en reaktion mot att vissa fält domineras av män och därför blir StreetGäris en motvikt.¹⁹

Innerstad, förort, landsbygd

Förorten som social plats ställs ofta i relation till landsbygden – det finns en förväntning på identifikation och delade erfarenheter. För Mai är Sveriges segregation en utgångspunkt i

¹⁹ I en kandidatuppsats från Södertörns högskola undersökte två studenter hur tidningarna Aftonbladet och Expressen rapporterade från upploppen i Husby 2013. De kom bland annat fram till att män var överrepresenterade såväl från myndigheter, Husbybor och polis (den största enskilda källan totalt) i vilka som fick uttala sig i tidningarna. Totalt stod män för hela 74 procent av citatutrymmet och kvinnor endast 17 procent. (Övriga källor var av okänt kön) (Loxdal & Åström 2013).

nätverket, och hon betonar att det både handlar om en förort/innerstadssegregation och en landsort/storstadssegregation. En liten ort i norra Sverige beskrivs som "förorten fast från norra Sverige liksom". Det uttrycks en föreställning om att positionerna som förorts- och landsbygdsbo har gemensamma nämnare som människor i "innerstan" inte kan relatera till.

Jag tycker [nätverket] speglar Sveriges segregation väldigt bra, för oftast känner man, av någon anledning så känner man kompisars kompisar, alltså det kan vara en annan förort, en söderförort, men fortfarande en förort, det är som såhär att alla förortsmänniskor känner varandra och sen är det såhär en bunt i innerstan som man har noll relation till. Och sen så är det, söderkisarna typ, som har hängt på (Intervju med Mai, 2015-02-13).

Amineh berättar också om hur StreetGäris har medlemmar från hela Sverige, och hur likheter i erfarenheter synliggörs genom interaktionen i nätverket. Hon talar om att "några ville starta fjäll-gäris, i Jokkmokk", vilket uppmuntrades av övriga nätverket. Amineh fortsätter: "Vi har pratat om att kanske åka dit, kolla vad vi kan göra där. Vi har ju till och med pratat om att vi vill ju göra en dokumentärfilm om samernas situation där". Att det finns likheter mellan marginaliserade grupper runt om i Sverige är någonting som uppmärksammas och synliggörs i StreetGäris.

Mais och de andras berättelser om relationen mellan förort, innerstad och landsbygd kan relateras till det som Ålund (2014b) benämner som "en föreställd idé om periferin som *en plats*" (s. 110). Att vara en "streetgäri" är inte en platsbunden position, utan snarare en position som kan intas beroende på upplevelser och erfarenheter. Flera av de intervjuade gör en skillnad mellan nätverket StreetGäris och att vara en "streetgäri". Mai likställer streetgäris med tjejer eller kvinnor från förorten, men uttrycker också att "förorten" inte är en fastlåst eller statisk kategorisering. "Som förorten fast i norra Sverige" säger hon om en liten ort i Norrbotten. Här blir förorten en glidande symbol för det som inte är centrum, marginaliserade platser där makten är frånvarande. Med Floya Anthias begrepp kan "streetgäri" tolkas som en transrumslig position, för vilken betydelsen i olika sociala lägen förändras och omtolkas.

"Förorten" blir en symbol som ibland får representera utanförskap eller avsaknad av makt. Att komma från en liten ort i Norrbotten jämförs med att vara uppväxt i en storstadsförort, och på så sätt kan platsbundna erfarenheter relateras till övergripande maktstrukturer. Positioner möjliggörs eller omöjliggörs beroende på "kontextuella och dialogiska processer" (Anthias 2004:195). Inom StreetGäris möjliggörs en position som talande subjekt utifrån idéer om

samförstånd, samhörighet och delade erfarenheter. Mohantys (2003) användning av begreppet ”subaltern” kan beskriva de marginaliserade röster som utestängs från det offentliga samtalet om hur samhället ska struktureras. Den röst som inte får utrymme, kan inte heller påverka diskursen som skapar förutsättningar och villkor. Genom nätverket får sådana marginaliserade röster en plattform för tal- och handlingsutrymme.

Aleksandra Ålund (2014b) skriver om hur ”alternativa röster” tar ton, och bidrar till en annan bild av Sveriges förorter än den som till exempel massmedia tillhandahåller. Denna bild består av ”inifrånbeskrivningar”, och utgör en motpol till de ”utifrånbeskrivningar” som tidigare varit dominerande, menar Ålund. Hon nämner nätverket Megafonen som ett exempel av flera nya, alternativa röster som tar upp frågor som rör privatiseringen av bostadsmarknaden och nedskärningar av välfärdsutbudet i förorterna, som anordnar manifestationer och bidrar med läxhjälp. Megafonen har mött mycket kritik från etablerade medier och har bland annat anklagats för att ha ett ”revolutionsromantiskt språkbruk”²⁰, eller till och med vara orsak till förupplöppen i Husby och andra stockholmsförorter i maj 2013. Som intervjupersonerna i min studie nämner ställs StreetGäris ofta i kontrast mot Megafonen, vilket är en position de själva ifrågasätter.

När StreetGäris får representera ”goda krafter” kan benämningen verka innehållslös, vilka ”onda krafter” är det egentligen de ställs emot? De presenteras som ett ”alternativ till våld” men kan då också uppfattas som ett alternativ till förändring, en kraft som snarare förväntas upprätthålla status quo än förändra. StreetGäris tillskrivs en normalitet och en (typiskt kvinnlig) roll som upprätthåller ordning i vardagen. I nästkommande kapitel diskuteras hur nätverket förstås eller inte förstås som politiskt, och på vilka premisser definitionerna sker.

²⁰ Dagens Nyheters ledarskribenten Hanne Kjöllér har bland annat ifrågasatt Megafonens jämförelse med arbetarrörelsen genom att citera tweets som varnar för kontrollanter och poliser under REVA-dagarna (<http://www.dn.se/ledare/signerat/megafon-med-oklar-rost/>, hämtad 2015-05-26).

Vems berättelse blir politisk?

I StreetGäris blandas vardagliga, personliga upplevelser med teoretiska och politiska diskussioner om vartannat. Rihaneh berättar att hon inte var politiskt intresserad innan StreetGäris, men att hon genom utbyte med andra i nätverket har blivit både feminist och intresserad av partipolitik. Hon tycker att en av styrkorna med StreetGäris är att de välkomnar alla, oavsett förkunskaper eller politisk ståndpunkt. Däremot menar hon, liksom övriga intervjupersoner, att de flesta som är med i grunden har ett engagemang för samhällsfrågor och förändring. Finns det skillnader i hur medlemmarna ser på sig själva och nätverket och hur personer utifrån definierar StreetGäris? Vilken betydelse får erfarenhet och personliga berättelser i relation till övergripande samhällsstrukturer? Vad räknas som politiskt och vad gör det inte, och hur kan medlemmarnas berättelser förstås i förhållande till de förväntningar och ideal som finns om ”aktiva medborgare”?

Mai tror att StreetGäris har stor potential att vara en påverkanskraft i samhället, men att det förutsätter att någon verkligen vill lyssna. De perspektiv som medlemmarna i nätverket kan bidra med behövs där de som beslutar finns, menar hon.

StreetGäris är en samhällsdiskussion, om hur vi vill att samhället ska se ut. Det kanske blir politiskt, det kanske är det. Jag tror många medlemmar tänker inte att det är politiskt, i och med att det bara är en del av ens vardag. Jag kommer hem, skriver lite om min dag, och det är ju inte politiskt. Jag tror det skulle vara jätteintressant för politiker att komma och kika lite, på folk som är i forumet, asså bara ta och läsa igenom en lång diskussion på typ 40 kommentarer, jag tror det skulle vara intressanta infallsvinklar (Intervju med Mai, 2015-02-13).

Som samhällsdiskussion fungerar nätverket internt, men det skulle vara gynnsamt för politiker att ta del av det som diskuteras, säger Mai. Floya Anthias talar om ”dialogic positionalilty”, om kritikens rätt att bli hörd och maktens ansvar att lyssna. ”Dialogue becomes monologue in the colonial or hegemonic/hierarchised encounter” (Anthias 2002:43). För att kunna positionera sig som politisk röst krävs det att mötet mellan makt och motstånd dekonstrueras och hierarkier ifrågasätts. Dialogen blir till en monolog, om koloniala eller hegemoniska strukturer tillåts bestå.

Med en kollektiv plattform kan makthierarkier utjämnas, och medlemmar i StreetGäris kan kräva en roll som "tal och röst" (ibid.).

Mai pratar också om hur det som upplevs som privat ändå kan vara politiskt, även om inte avsändare har det som avsikt. "Många vill kanske bara prata av sig", säger hon. Berättelser av personlig karaktär om upplevelser av kränkningar, sexism och rasism blir politiska i en kontext av andras erfarenheter. Ett exempel på det som Mai menar är ett inlägg som handlar om hur rasism ska bemötas och hanteras, som sedan kopplas till strukturer genom att andra berättar om sina erfarenheter i kommentarerna.

TW²¹: rasistiskt uttalande

Gäris, jag skriver till er idag med ett utmattat hjärta. En ny lärare på en skola, vars namn jag tills vidare inte ska nämna, har fällt kommentarer som är sjukt rasistisk och exkluderande. [--]. Jag är lack, chockad och sårad; inte bara av de kommentarer som fällts (%½!!"&) men också av bemötandet jag fått av skolledningen när jag lyft detta som ett problem. Jag känner mig inte trygg med att en lärare som inte *bara* uttalat sig rasistiskt (!!!!!), men också med frågor och kommentarer som förstärker och upprätthåller rasistiska strukturer något otroligt, och avfärdar personers svenskhet pga utseende ska befinna sig bland elever. Och nu även en ledning som bl.a varit med när en incident inträffat men inte agerat och inte verkar förstå allvaret i det hela Jag är säker på att det finns kunniga gäris, kanske lärare eller rektorer själva, som kan hjälpa mig. Såna här saker FÅR INTE ske. Snälla, hjälp mig (Ur inlägg i nätverket).

Ett utdrag ur en persons vardag får betydelse på strukturell nivå när andra kommenterar att de varit med om liknande saker, bekräftar och stöttar. Inom feministisk teori är en av grunderna att det privata är politik. Att stärka den enskilda personen och förse henne med verktyg att hantera strukturellt förtryck hör samman med empowerment för hela gruppen och att stärka kollektivet i sin gemensamma kamp. De personliga och kollektiva berättelserna är en av de mest centrala och konstitutiva delarna av *motståndets politik*, menar Diana Mulinari (1995:166). Att synliggöra historier och erfarenheter som tidigare inte berättats, eller felberättats, är politiskt. Vidare skriver Mulinari i sin avhandling om det postrevolutionära Nicaragua att historiernas betydelse inte är att berätta hur det *var*, utan hur att (åter)skapa dåtiden och förklara framtiden (1995:165). StreetGäris blir en arena där berättelser får ta plats och där historien kan tolkas och omtolkas utifrån olika perspektiv och positioner.

²¹ TW står för "trigger warning", ett vanligt förekommande uttryck på sociala medier och i feministiska forum. Vanligen betyder TW att inlägget kan innehålla sådant som uppfattas som stötande eller "triggande".

Den här uppsatsen visar att en skarp uppdelningen mellan "sociala" och "politiska" praktiker i StreetGäris suddas ut. Genom att knyta personliga erfarenheter till kollektiv identitet och kollektiva mål blir varje enskild individs kamp politisk. StreetGäris pendling mellan "sociala" och "politiska" praktiker tänjer gränserna mellan vad som uttalas och uppfattas som "politik" respektive "privat". Genom att medvetet sätta in personliga och kollektiva erfarenheter i en större samhällskontext ifrågasätts det "naturliga" i sociala praktiker. Enskilda berättelser får betydelse i relation till andras, och skapar tillsammans en förståelse för hur de hänger samman med övergripande maktstrukturer. Diskursteorin föreslår en åtskillnad mellan "sociala" och "politiska" praktiker. Till de politiska praktikerna räknas tydligt artikulerade protester och förändringsprocesser. De sociala praktikerna, som framställs som de politiska praktikernas motstånd, utgörs av upprepade, till synes oreflektade, vardagspraktiker. "Det sociala" används för att peka på en "naturliggjord ordning", så pass naturliggjord att den framstår som objektiv (Gerber m fl 2014).

Även själva "rummet", alltså facebookgruppen, kan tolkas som en hybrid mellan det privata och det offentliga. För Amal är nätverket mer personligt än politiskt. Hon jämför med ett politiskt ungdomsförbund där hon är aktiv, och i relation till det forumet är StreetGäris någonting privat snarare än politiskt. Hon resonerar kring vad som är politiska åsikter och personliga erfarenheter och berättelser. Jag tolkar det Amal säger som att StreetGäris inte är ideologiskt fastlåst på samma sätt som till exempel ett politiskt parti. I definitionen av politik som Amal gör hamnar det öppna, inkluderande nätverket StreetGäris inte inom ramen för vad som kan betraktas som "politik". Hon positionerar även sig själv som "politisk" i sitt engagemang i ungdomsförbundet, men "privat" när hon skriver i StreetGäris-gruppen.

En plattform för delaktighet och inflytande

Feministisk kunskapsproduktion passar många gånger inte in i de traditionella definitionerna av vad kunskap är. Likaså betraktas kvinnors erfarenheter som privata, och de kollektiva erfarenheterna underbetonas som en utgångspunkt för politiskt motstånd (Eduards 2002) Genom att ta plats i det offentliga samtalet skapar StreetGäris ett utrymme för olika typer av röster som antas sakna agens.

I uppsatsen diskuteras intersektionalitet på två nivåer. Dels en direkt nivå, där deltagarna pratar om erfarenheter och upplevelser och där jag anlägger ett intersektionellt maktperspektiv. Den

andra nivån är när deltagarna själva resonerar kring identifikation, makt och motstånd, och använder en intersektionell analys som verktyg och som strategi. ”När den subalternen talar har han/hon upphört att vara ett offer för att istället bli ett hopp om förändring av rådande maktordningar” skriver de los Reyes och Molina (2010:122). Den ”subalternen” kan i det här sammanhanget tolkas som alla röster som inom feministiska sammanhang (eller andra sociala rörelser) inte vanligtvis får höras. Det kan handla om personer som rasifieras, är icke-hetero, har en annan funktionsuppsättning än normen och så vidare. I devisen ”våra olikheter är vår styrka” inryms en vision om att personer med olika erfarenheter kan berika och stärka varandra. Positionerna som erbjuds denna subaltern framställs av de los Reyes och Molina som tydligt separerade – (tyst) offer eller (talande) aktivist. Förtryckt eller medveten motståndare mot maktstrukturer. I StreetGäris görs det klart att positionen som offer inte är önskvärd. Men det går också att urskilja ett motstånd mot själva uppdelningen, en vägran att kategoriseras eller en gång för alla definieras som antingen offer eller aktivist. Det går att vara både och, tycks budskapet vara i utsagorna från StreetGäris-medlemmarna. De hanterar positionen som underordnad i en maktstruktur och talande subjekt samtidigt, vilket med Anthias begrepp positionalitet både blir rimligt och möjligt. En intersektionell förståelse av världen utgår från att en individ kan bli tilltalad utifrån flera olika positioner, både underordnad och överordnad, till exempel kvinna och överklass. Men en intersektionell förståelseram kan positionerna och relationerna mellan dessa både utmanas och användas som en grund för handlingsutrymme.

”Ju mer man får höras desto mer kan man påverka”

StreetGäris blir inbjudna till många olika sammanhang, som panelsamtal, debatter och tv-program, och uppmärksammas och hyllas av politiker, feminister och journalister. Varför får de så mycket uppmärksamhet? ”För det finns ingen annan som jobbar med det som StreetGäris jobbar med, att verkligen lyfta ett annat perspektiv” svarar Mai, som menar att perspektivet som representanter från nätverket kommer med tidigare har saknats i debatter och offentliga samtal. Inom feminismen (som rörelse) finns ett behov av förnyelse och en vilja att inkludera röster som tidigare inte getts utrymme, men ofta saknas kanaler och kunskap. StreetGäris bidrar med en plattform för olika typer av perspektiv som efterfrågas, och därmed blir eftertraktat av såväl feministiska organisationer som andra samhällsinriktade (vänster)rörelser.

Flera av intervjupersonerna pratar om att många politiska partier har visat intresse för StreetGäris, bland annat har Miljöpartiet velat att nätverket skulle ta över deras instagramkonto i en vecka, och Feministiskt initiativ har flera gånger frågat om samarbeten. Dagen innan valet till Europaparlamentet twittrade Soraya Post att om det var någon organisation eller rörelse hon

vill vara med i så är det StreetGäris. ”Visst det var ju jättefint, men dom är fortfarande politiker”, konstaterar Hannah. ”Vi har inte värsta behovet av att bli erkända av maktmäniskor” säger Amineh. Uttalandet kan tolkas som ett motstånd mot att bli kategoriserade utifrån en partipolitisk måttstock, men också ett sätt att positionera sig emot ”maktmäniskor”. I intervjupersonernas utsagor framgår det att StreetGäris inte är intresserade av att delta i samtal och debatter som endast sker på andras villkor, utan de vill själva vara med och sätta agendan.

Feministiska, marxistiska och postkoloniala forskare har hävdade att erfarenheter av marginaliserade positioner eller förtryck skapar utrymme för ”epistemologiskt privilegierade perspektiv” på maktrelationer och ojämlikhet (Selberg 2014:84). Detta går att översättas till det på nätet²² vanligt förekommande begreppet *tolkningsföreträde*. I StreetGäris nätverksforum används tolkningsföreträde för att positionera sig som berättigad till utrymme, och för att legitimera och ge tyngd åt åsikter och argument som bygger på egna erfarenheter.

[E]n väldigt viktigt aspekt är om arbetet mot rasismen ska gå framåt så ska rasifierade ha tolkningsföreträde och leda den kampen. Annars blir de som väldigt klart ovan. Vita tycker inte antirasismen är värd att kämpa för och ska tala om för rasifierade hur de ska känna (Kommentar till inlägg i nätverket)

Diskussionen som kommentaren ovan ingår i handlar om huruvida begreppet ”rasifierad” bör användas och varför. I tråden förekommer åsikter om att begrepp som ”rasifierad” skapar skillnad mellan människor och därför inte bör användas. Detta främst från personer som (förmodat) inte själva rasifieras. Författaren till den citerade kommentaren ”återtar” det epistemiska privilegiet genom att kräva tolkningsföreträde för rasifierade (icke-vita) i kampen mot rasism. I andra inlägg används tolkningsföreträde för att positionera sig i förhållande till andras erfarenheter. Det kan till exempel handla om inlägg där inläggsförfattaren ber om åsikter eller inspel från någon som ”har tolkningsföreträde” i frågan.

Marx hävdade att detta ”epistemiska privilegium” – som här kan översättas till tolkningsföreträde – skulle sökas i den grupp som stod att föra historien framåt (i hans fall arbetarklassen). Kritisk kunskap om hur förtryck fungerar ska baseras i den grupp som utsätts

²² Med ”nätet” menas här en viss del av internet, där debatter och diskussioner om just maktrelationer och ojämlikhet förekommer frekvent. Till exempel bloggar, grupper på Facebook eller speciella konton på Instagram och Twitter med inriktning mot feminism, antirasism eller klasskamp.

för förtrycket (Selberg 2014:88). I StreetGäris används just tolkningsföreträde som ett sätt att legitimera och underbygga argument. Den som har upplevelser av ett visst förtryck har alltid företräde i tolkning jämfört med den som saknar erfarenheter. Diana Mulinari och Kristin Sandell argumenterar för ett återtagande ("reclaim") av begreppet erfarenhet för att placera in individuella erfarenheter i en kontext av kollektiva villkor och upplevelser. Endast då kan vi bygga ett gemensamt (feministiskt) politiskt projekt, och endast då kan privilegier utredas och teoretiseras, menar författarna (Mulinari & Sandell 1999). Vidare skriver de att styrkan i begreppet erfarenhet²³ ligger i dess förmåga att fånga vardagliga praktiker och kunskaper och länka dessa till samhällsliga maktstrukturer. I nätverket StreetGäris delas personliga erfarenheter som genom kommentarer och andra inlägg kan förstås som delar av en större struktur. Erfarenhetsbaserad kunskap öppnar också upp för kritisk analys av möjligheter och villkor, liksom för praktisk handling för att förändra dessa (Selberg 2014:91). I fallet med StreetGäris finns många exempel på hur kollektiva erfarenheter mobiliseras och utmynnar i aktioner eller andra former av praktisk handling.

Stockholmare!!

SL-kortet ska kosta 950kr från och med årsskiftet. Det blir ännu mer en klassfråga vem som kan ta sig runt i staden. Jag blir så jävla arg!!! Kan vi göra något? (Inlägg i nätverket).

Inlägget ovan är ett av flera som reagerar på SLs förväntade prishöjning, och många kopplar de höjda priserna med satsningarna på Förbifart Stockholm, som på många sätt drabbar människor i ytterstaden men gynnar innerstadsbor. Många medlemmar kommenterar att det borde göras något för att protestera, och den 23 maj anordnas "Flashmob - Förenade mot förbifarten" i Husby med StreetGäris som medarrangörer. Inför evenemanget sprids en video som bland annat tar upp att förbifarten planeras byggas ovan jord förbi Skärholmen, Akalla och Hjulsta, medan den förbi andra bebodda områden ska gå under marken. Detta beskrivs i videon som strukturell rasism och diskriminering, och att det drabbar kvinnor och barn hårdare som inte använder bil i samma utsträckning som män. Plats, ras(ism), klass, ålder och kön används som kategorier för att belysa hur politiska beslut drabbar vissa grupper.

²³ Ett alternativ till Mulinari och Sandells erfarenhetsbegrepp är situerad kunskap, som används av bland andra Donna Haraway (1988). Att betrakta kunskap som situerad syftar till att belysa hur vissa dimensioner av världen framträder skarpare ur vissa positioner och perspektiv. Alkesandra Ålund (2014b) använder begreppet för att beskriva den medvetandedimension hon ser i nätverket Megafonen och dess medlemmars sätt att tala och skriva om förtryck och motstånd.

Inom StreetGäris kopplas ofta klass, ras och plats ihop med kön. Kopplingen kan förstås som en intersektionell medvetenhet, som ibland är uttalad men ofta outtalad. Exempelvis uttrycks en klassmedvetenhet när nätverket bjuder in till StreetGäris-brunch. Alla som kan tar med sig något till knytkalaset, men den som inte har möjlighet behöver inte känna någon press. Förutom en idé om ekonomiskt utjämnande finns också uppfattning om att nätverket ska fungera kunskapsutjämnande. Att inte exkludera någon på grund av brist på kunskap, utgör en viktig grund för nätverket. Klassmässiga förhållanden förstås i samverkan med andra förhållanden som påverkar ens livssituation, såsom ålder, funktionalitet, boendesituation och så vidare. Det ställs inga krav på medlemmarna att vara aktiva i en viss utsträckning. För att gå med i nätverket och bli en del av StreetGäris är det enda som behövs egentligen en dator (eller annan enhet med fungerande internetuppkoppling) och ett facebook-konto.

”Bara en like kan göra mycket”

Olika föreställningar om vad StreetGäris är och vad nätverket kan användas till beror på vilket syn en har på internet och vilken sorts aktivism som kan bedrivas där, menar Mai. Enligt henne är Facebook ett verktyg för att till exempel ordna demonstrationer eller uppmärksamma aktuella samhällsfrågor, men kan också ha ett värde i sig som i fallet med StreetGäris-gruppen. Aktivism på nätet upplever många som något som blir ifrågasatt. Att ”bara” ha en facebook-grupp där personliga erfarenheter och funderingar utbyts betraktas, enligt intervjupersonerna, inte som särskilt påverkanskraftigt. Den uppfattningen ifrågasätter studiens deltagare.

Bara en like kan göra mycket, bra om du är superaktiv men nån kanske inte har orken eller tiden eller vad som helst, vem är du att döma? Jag tycker inte om när man dömer andras aktivism (intervju med Mai 2015-02-13).

Mai uttrycker att ett litet ställningstagande, som ett uttryck för gillande på Facebook, kan betyda mycket, och att ingen ska bli dömd utifrån hur mycket eller lite ”aktivism” personen ägnar sig åt. Camilla menar att internet och sociala medier har haft en betydande roll för hur StreetGäris och andra kvinnonätverk har växt och utvecklats. ”Det är en ny kvinnorevolution på gång”, säger hon, och fortsätter:

Sjuttioalet hade ju sina kvinnorörelser, och nu är det dags att på ett annat sätt engagera sig, och det kanske inte är att man ska stå på barriaderna och skrika, utan att det handlar mer om gräsrotsarbete (2015-02-13).

Jämförelsen med sjuttioalets kvinnonätverk kan tolkas som ett sätt att placera StreetGäris i en kontext av nutida kvinnorörelser, men också relateras till en historisk kontext där olika kamper förts vid olika tidpunkter. Den nya kvinnorevolution som Camilla pratar om har ett vidare grepp som erkänner och omfattar fler maktordningar än bara den mellan män och kvinnor. Den handlar också mer om "gräsrotsarbete", vilket kan tolkas som att tidigare kvinnokamper antas ha förts på en annan nivå än gräsrotterna, och att StreetGäris för "folkets" talan på ett annat sätt än de som tidigare stått på barrikaderna. Gräsrotsarbete kan också förstås som ett mer vardagligt arbete som till exempel sker hemifrån, genom plattformar som StreetGäris nätverkssida.

Rummet spelar roll

En facebook-grupp utgör ett så kallat *asynkront* forum, vilket betyder att interaktionen inte (nödvändigtvis) sker i realtid, som till exempel i en chatt, utan inlägg och kommentarer kan postas vid en tidpunkt och sedan läsas vid ett annat tillfälle (jfr Johansson 2010:16). Forumet omnämns av många, som jag tidigare nämnt, som ett "rum". Min förståelse av det sociala rummet innefattar både facebook-gruppen och de platser där nätverksträffar och liknande äger rum. Språket, liksom användningen av så kallade "emojis", är en del i att skapa känslan eller "andan" i StreetGäris. Många av informanterna talar om nätverket StreetGäris i termer av ett "rum" där de kan vara sig själva och uttrycka sig fritt. Rummet har också en viss atmosfär, en "StreetGäris-anda", som inte finns på andra platser (på nätet eller i "verkligheten"). Aina Tollefsen (2014) skriver att rummet inte bara är en effekt, utan också en del av förklaringen till sociala processer. Rum och plats bör inte dikotomier där "plats" utgör en konkret lokalisering, till skillnad från "rum" som bara utgörs av abstrakta relationer (Tollefsen 2014:98ff). I det sociala rum som StreetGäris utgör ingår en föreställning av olika platser, som "förorten eller "internet", och vad dessa platser betyder och innefattar. StreetGäris som rum kan i någon mån sägas vara oberoende av såväl plats som plattform. Den anda som finns i forumet överförs till de fysiska träffarna, och vice versa. Mycket handlar om ett särskilt språkbruk eller interna sätt att formulera en gemensam förståelse.

Paulina de los Reyes (2007) tar upp Reinhart Kosellecks begrepp "erfarenhetsrum", som hänger samman med konceptet "förväntningshorisont" (se Koselleck 1979). Människors upplevelser innehåller lagrade skikt, erfarenheter förmedlade av andra generationer, institutioner eller sociala praktiker, vars De los Reyes använder begreppet erfarenhetsrum, i kombination med intersektionalitet, för att förstå hur människors erfarenheter i Rosengård knyts till historisk tid, och hur kollektiva minnen av till exempel flykt vävs in i vardagliga erfarenheter. StreetGäris kan

förstås som ett sådant erfarenhetsrum i den mening att intersektionella erfarenheter ”lagras” i form av textbaserade utsagor, och skapar en gemensam kunskapsbas där olika erfarenheter samlas och kopplas till varandra. Camilla säger att det i nätverket finns ”gemensamma erfarenheter av livet, positiva eller negativa, som man vill göra någonting av”. Detta skapar ett driv som delas av många, vilket i sin tur bidrar till en kollektiv drivkraft att förändra och förbättra, menar hon. De gemensamma erfarenheterna tolkas ofta genom en intersektionell förståelseram, som sammanlänkar olika maktstrukturer med varandra och relaterar dessa till de upplevda erfarenheterna. Ett exempel är att erfarenheter av att vara kvinna och muslim delas av flera medlemmar, men att det också finns en medvetenhet om hur erfarenheterna kan skilja sig åt beroende på om du är vit eller rasifieras, om ditt modersmål är svenska eller din klassmässiga position.

De los Reyes (2007) användning av konceptet ”erfarenhetsrum” kan också relateras till det som jag, inspirerad av Anthias (2004), kallar för ”transrumslig positionalitet”. Positionaliteten är relaterad till det erfarenhetsrum en befinner sig inom, liksom de erfarenheter som överskrider tid och rum. ”Tillhörighet konstrueras intersektionellt”, konstaterar Anthias (2004:207). I likhet med hennes resonemang, vill jag vidga begreppet intersektionalitet till att inte endast handla om samspel mellan positioner, utan också innefatta en förståelse av hur olika positioner används i syfte att skapa gemenskap och grupptillhörighet. Inom StreetGäris förmedlas en förståelse av intersektionella strukturer, samt kunskap och erfarenhet om hur dessa verkar i vardagen.

Tillsammans med Iris Marion Youngs begrepp serialitet kan StreetGäris förstås som en sammansättning av erfarenheter och identitetspositioner, vilka korsas och bildar en plattform från vilken medlemmarna kan hämta stöd och kraft, men också en plattform att höras och synas offentligt från. Därigenom blir StreetGäris en utgångspunkt för inflytande och delaktighet för kvinnor (och icke-binära) med olika bakgrunder och erfarenheter.

Från nätverk till förening

Trots att ursprungsidén var att StreetGäris bara skulle finnas ”in the space”, och inte ha några fysiska möten eller träffar, bildade nätverket en förening (med allt vad det innebär vad gäller gällande styrelse, stadgar och årsmöten) ganska snart efter starten. Amineh förklarar att föreningen startades för att underlätta för nätverket att till exempel söka pengar till projekt eller

stötta idéer som medlemmar i StreetGäris har. Beslutet om att starta förening växte fram ganska naturligt, i och med att nätverket ökade snabbt i medlemsantal uppstod ett behov av en mer bestämd struktur, säger hon.

Jag menar, Sverige är ju ett av dom länderna i världen som har bäst fungerande föreningsliv, varför inte utnyttja det? Det är jättekonstigt att inte använda sig av det, när det är så pass bra. Tanken är väl att det ska bli lite mer tydligt att det är nätverket... att det är vi som tjänar nätverket (Intervju med Amineh, 2015-02-12).

Även om förhållandet mellan föreningen bygger på ett behov som fanns och har utformats på ett unikt sätt (till exempel blir alla medlemmar i facebook-gruppen automatiskt medlemmar i föreningen, och har rösträtt vid årsmötet), har StreetGäris i och med bildandet av en förening inlemmats i en struktur som format det svenska civilsamhället. Magnus Dahlstedt (2009) argumenterar för att "den svenska modellen" har eftersträvat ett idealt, *aktivt medborgarskap*. Sedan 1990-talet, menar Dahlstedt, har det gått att skönja en ny politisk utvecklingslinje, där Sverige blivit mer liberaliserat och medborgarskapet till viss del omformulerats. Allt större vikt läggs vid den enskilde individens autonomi, initiativförmåga och valfrihet. I detta medborgarideal ingår också att människor engagerar sig i föreningar och organisationer för att odla demokratiska ideal. Den "svenska modellen" har genom åren genomgått många förändringar, men en sak som i hög grad lever kvar är idéer om folkrörelserna som arenor för "demokratisk skolning", vilka anses spela en viktig roll för den svenska demokratin (Dahlstedt 2009:101).

Camilla menar att mycket som ideella föreningar, bland andra StreetGäris, gör egentligen borde ligga på kommun, stat och landsting, men i och med att det inte sker är det bra att StreetGäris "får saker gjorda". Men hon uttrycker också att det finns också en nytta med att "börja i civila samhället", för att uppmärksamma problem och behov som finns i samhället. Hon tycker det är fint att medborgare och individer vill engagera sig och stå upp för samhället och andra medborgare. Enligt Kings (2012) har det skett en generell förskjutning i civilsamhället från röst till service, i och med liberaliseringen av samhället, där det civila samhället i viss mån har gått från att företräda och bevaka sina målgruppers intressen, till att utföra service till exempel på uppdrag av kommuner.

”En glöd att vilja förändra, skapa en bättre värld helt enkelt”

StreetGäris uppfyller ett folkrörelseideal, genom att starta förening inlemmas de i en mall för hur ”svenska folkrörelser” ska se ut och organiseras. I nätverket finns en anda av att vara engagerad (goda medborgare). Samtidigt finns också en systemkritik, ett aktivt motstånd mot rådande maktordningar. Därför, menar jag, kan StreetGäris förstås som en progressiv kraft som utmanar invanda föreställningar om politiskt engagemang och agensskapande. ”Vi är kvinnor, men vi delar också någonting annat inom StreetGäris” säger Camilla. Hon menar att det handlar om en öppenhet inför olik tänkande och ett engagemang för att förändra samhället. I ett inlägg i nätverket diskuteras förebilder och inspirerande personer som ”[Hen] var väldigt involverat och aktiv i samhället och var även med i grupper så jag tänkte att detta är en person med riktig *street gäri-anda*” (inlägg i nätverket, min kursivering). StreetGäri-andan beskrivs här som att vara aktiv i samhället, och även att vara ”med i grupper”. Beskrivningen av andan kan på många sätt relateras till den medborgarideal som Dahlstedt (2009) visar har präglat det svenska samhällets framväxt sedan det tidiga 1900-talet.

En vecka tog det, att orda ihop allt, jag blev imponerad. Asså dom är ju... man får en sån himla kraft av att alla andra också är engagerade, jag hade aldrig i mina vildaste drömmar trott att det skulle gå att ordna ihop en manifestation på en vecka (...). En vecka senare stod man där på Mynttorget. Då kände jag verkligen den där kraften, som dom pratar om. Annars tror jag man kan va väldigt såhär, alltså vad är det dom snackar om? Var är det för systerskap dom snackar om? Men asså om man är där i smeten då tror jag verkligen man känner av det (Intervju med Mai 2015-02-13).

Mai säger att internet i allmänhet, men StreetGäris i synnerhet, har en potential att samla många människor på kort tid för att protestera eller manifesteras mot orättvisor och ta ställning i samhällsfrågor. ”Kraften” som finns i systerskapet blir påtaglig när Mai står bland andra från nätverket som har enats runt ett gemensamt syfte och mål. Camilla talar om ”glöden” som finns i nätverket, en vilja att förändra och förbättra samhället lokalt och globalt. Hon berättar om en mammagrupp som har startats med medlemmar ur StreetGäris. Skillnaden mellan den och en ”vanlig” mammagrupp menar hon är det samhällsengagemang som är utmärkande för StreetGäris. Tillsammans med samhällsengagemang, är även en öppenhet för olikheter (och likheter) kännetecknande för de som väljer att gå med i StreetGäris.

Intervjupersonernas berättelser, liksom inlägg i nätverket, visar på hur det StreetGäris gör ofta omfattas och uppmuntras, men också kan uppfattas som ett hot. Så länge deras aktiviteter

handlar om kvinnors villkor och möjligheter (så som i kampanjerna Bring back our girls eller Låt Kainat stanna) blir reaktionerna från omgivningen positiva. När de däremot kliver in på ”killars” arenor mottas deras engagemang på ett annat sätt. I ett inlägg berättar en medlem om ett möte där det diskuterades hur en summa pengar skulle användas i en stockholmsförort för att satsa på ortens ungdomar. Hennes åsikter mötte stark kritik och hon blev överröstad av både killar och ”de vuxna”.

Att jag ens uttryckte min åsikt uppfattade de som nåt slags hot (trots att jag inte motsatte mig någon annans åsikt) och så gott som alla, även de vuxna, skrek och grälade på mig att jag hade "fel". Blev överröstad av typ 7 killar som grälade på mig samtidigt. De ville i princip bara att tjejer ska va med på DERAS aktiviteter, på DERAS villkor, och hålla käften i övrigt (Ur inlägg i nätverket).

Killarna agerar inom en diskurs där de ges och tar talutrymme på tjejers bekostnad. När en tjej i det här fallet motsätter sig den diskursiva ordningen blir hon ifrågasatt inte bara av killarna utan får också repressalier av ”de vuxna” i sammanhanget. Samtidigt som StreetGäris uppmuntras att ta plats handlar det ändå om specifika ramar att hålla sig inom, och att kliva utanför dessa leder till sanktioner. Genom nätverket söker och får många av medlemmarna bekräftelse på att de har rätt till utrymme och att göra sina röster hörda.

Mai talar om att StreetGäris kan ge en röst åt marginaliserade grupper, och bidra med nya perspektiv i sammanhang där dessa röster tidigare inte fått höras. Hon nämner panelsamtal och andra offentliga sammanhang där det tidigare har varit väldigt homogent, men där hon nu börjar märka en förändring. Mais berättelse om hur marginaliserade grupper nu bjuds in tack vare den plattform som StreetGäris bidrar med, visar att viljan hos till exempel kanske har funnits tidigare men inte kanalerna. Således har StreetGäris blivit en kanal in i såväl maktforum som på arbetsmarknaden, den offentliga debatten eller andra feministiska sammanhang.

Hållningen till StreetGäris funktion som kanal framstår som ambivalent. Å ena sidan uttrycks det att det är viktigt och bra att nya röster för ta plats och höras, men det bör ske på deras egna villkor²⁴. ”Vi är ju inte Rättvisförmedlingen liksom”, säger en av intervjupersonerna. Å andra

²⁴ Under en nätverksträff berättar en av medlemmarna i styrelsen om hur de har fått frågor från journalister som undrar ”kan ni fixa någon med niqab till det här sammanhanget?”. Deltagarna på träffen skrattar och suckar åt frågan. ”Kan ni fixa någon som är expert på det här området” vore att föredra, säger styrelsemedlemmen (ur fältdagbok).

sidan blir det problematiskt när till exempel media förväntar sig att medlemmar ur StreetGäris ska kunna representera en viss grupp. Risken är att bli ett "alibi", att de ska vara med för att fylla kvoten för till exempel "förortstjejer".

Att göra intersektionalitet

StreetGäris är symbolladdat; namnet, loggan, identiteten väcker reaktioner och känslor. De allra flesta som talar om StreetGäris (som hörs utåt i alla fall) är oerhört positiva till nätverket. Varför betyder det så mycket för andra aktörer, som politiska partier, organisationer eller mediepersonligheter att förknippas med StreetGäris? En möjlig tolkning är att StreetGäris förkroppsligar (eller förverkligar) olika ideal. Ett ideal om den aktiva medborgaren, ett föreningsideal, en vision om en intersektionell, inkluderande kamp. "Våra olikheter är vår styrka", lyder nätverkets slogan som manifesteras genom medlemmarnas olika bakgrunder och perspektiv. Finns det risk att det uppstår en intersektionell paradox? Genom å ena sidan utmana idéer om kategorier, kan dessa å andra sidan bidra bli befästa? Lena Martinsson menar formulerar det som att det intersektionella perspektivet möjliggör att fokus sätts på det neutraliserade eller uteslutna, och analys av kritikens villkor (2007:79). Istället för att fokusera på de kategorier som missgynnas av olika maktordningar kan de strukturer som upprätthåller makten ifrågasättas.

Som strategi används intersektionalitet för att belysa och problematisera olika maktstrukturer och dess inverkan på varandra. Med ett intersektionellt perspektiv vänder StreetGäris blicken mot olika särskiljande processer som ger grund för maktutövande, problematisera och ifrågasätta förgivettagna gränser mellan kategorier. Genom att ta spjörn mot den intersektionella förståelsen av samhället använder medlemmarna i nätverket sina egna och andras erfarenheter och kunskaper för att åstadkomma en förändring.

Man är trött på det mörka i samhället och det negativa och att det går inte att förändra... man är trött på det liksom, man *vill* liksom visa att det går. Sen finns det ju en risk med det också, att det blir ett sånt här duktig-flicka-syndrom, att "nu är vi tjejer nu ska vi förändra världen", att det kan bli en press i det och att man kanske bränner ut sig där också (Intervju med Camilla).

I inledningen av den här uppsatsen skriver jag att StreetGäris kan sägas ingå i ett sammanhang med nya rörelser. Detta påstående stämmer till viss del, men kan ur andra perspektiv ifrågasättas. En social rörelse, enligt bland andra Alberto Melucci (1992), innebär att det ska

finnas ett tydligt mål med rörelsen. I StreetGäris fall sammanfaller ofta medlen med målet. Det finns ett självändamål i sig att "tjejer" har en egen plats där de kan stötta och stärka varandra, utan att män tar plats på deras bekostnad. Vad som betraktas som politiskt eller inte, och vilkas organisering som uppfattas som ett "hot", varierar beroende på samhällsliga sociala kontexter och maktordningar.

För att använda de diskursteoretiska termerna "sociala" och "politiska" praktiker, ses kvinnors organisering kring vardagliga som "politisk" praktik medan män naturliggörs i sammanhang där de möts och byter personliga erfarenheter. "Kvinnor är kvinnor och män är människor", skriver Maud Eduards (2008). Med det menar hon att kvinnor som grupp alltid konstrueras som avvikande och markeras som just kvinnor, medan män förstås som andra kategoriseringar eller som individer. Paradoxalt nog verkar det åt andra hållet vara tvärt om, mäns "artikulerade" handlande (över)betonas som politiskt, medan kvinnors tonas ned eller avfärdas. Exempelvis i medlemmarnas berättelser av att bli tolkade som "hippies" eller "mesiga".

Medlemmarnas positionalitet påverkas av handlingsutrymme och möjligheter att identifiera sig inom en viss grupp, men även av intersektionella maktstrukturer som i vardagen påverkar deras villkor och möjligheter. Den transrumsliga positionaliteten är aldrig fixerad utan beroende av kontext, mening och tid, vilket gör att den kan innehålla skiftningar såväl som motsägelser (Anthias 2008). StreetGäris låter sig inte definieras ensidigt. Istället framhålls hur medlemmarnas olikheter skapar en bredd av erfarenheter, som i sin tur bildar en bas av kunskap och förståelse. En av huvudpoängerna i det många av intervjupersonerna har velat framföra är att StreetGäris inte ska förstås som enbart ett förortsinitiativ, och inte heller enbart som en feministisk grupp eller som ett forum för politisk debatt. Genom att vägra definitioner, eller "etiketter" som en av intervjupersonerna uttrycker det, görs positionen "streetgäri" till något som fylls med olika betydelser beroende på kontext och perspektiv. Inom nätverket pågår en konstant process av att utforska, utmana och omförhandla individuella och kollektiva identiteter.

Avslutande diskussion

I nätverket StreetGäris är syftet att ge kraft åt varandra genom systerskap, inspiration och kompetensutbyte. Medlemmarnas olikheter framhävs som en styrka, och genom öppenhet och förståelse bygger dessa olikheter ett fundament av skilda erfarenheter och perspektiv. StreetGäris kombinerar stort och smått, det vardagligt intima varvas med världspolitiska händelser. Medlemmar med brustet hjärta eller problem med rasistiska lärare skriver ”gäris, vad ska jag göra?” och får stöd och råd av medsystrarna i nätverket. När någonting upplevs som orätt eller diskriminerande i samhället ställs genast frågan ”gäris, vad kan vi göra?”. Nästan alltid efterföljs den frågan av agerande – i form av protestlistor, arga mail eller manifestationer. I detta avslutande kapitel sammanfattas de mest centrala delarna ur de empiriska kapitlen, samt de slutsatser som har lyfts fram i de olika delarna. Avslutningsvis tas förslag på vidare forskning upp som ett sätt att visa hur forskningsfältet kan utvecklas vidare i nya, möjliga inriktningar.

StreetGäris kan kategoriseras på många sätt; en anti-rasistisk rörelse, feminism, förortsinitiativ, kvinnonätverk, anti-våldsnätverk, folkbildning, folkrorelse, och så vidare. I uppsatsen har jag resonerat kring vilka tolkningar som görs, och varför. Hur kommer det sig att så många vill definiera StreetGäris, och hur ser medlemmarna själva på detta? Hur vill de definiera sig? Eller kanske mer relevant, hur de inte vill bli definierade och kategoriserade. Uppsatsens syfte har varit att undersöka hur medlemmar i StreetGäris förhandlar och omförhandlar sina positioner i förhållande till samhälleliga strukturer och föreställningar som omgärdar nätverket. Inledningsvis redogjorde jag för den feministiskt teoretiska förståelseram jag använt för att analysera och begripliggöra mitt material. Genom att undersöka mitt material med framförallt feministiska teorier har jag belyst det ur ett visst perspektiv. Min mening har inte varit att positionera medlemmarna som feminister eller fastslå att StreetGäris är ett nätverk för feministisk kamp. Däremot har jag visat hur feministisk teori kan vara ett sätt att förstå ett separatistiskt nätverk där kvinnor och transpersoner delar erfarenheter och kunskap utan mäns insyn.

I det första analyskapitlet diskuterades StreetGäris betydelse som separatistiskt rum, och vilken position systerskap tillskrivs. Systerskapet yttersta gränser, det vill säga vem som ska få ingå i det separatistiska rummet och inte, togs upp, liksom de betydelsekamper som förs kring ordet

gäri. Jag visade hur positionen som "streetgäri" skapas i relationen mellan medlemmar, och den förhandlas och omförhandlas hela tiden. Den fylls med en intersektionell förståelse av både makt och motstånd. Även utanför nätverket pågår en förhandling om vem som kan eller får positioneras som gäri och vad den benämningen betyder. Genom att "ta tillbaka" ordet konstrueras betydelsen av gäri till en positivt, kraftfull innebörd, som också har spridits utanför nätverket. Alla som identifierar sig som kvinnor eller icke-binära välkomnas i StreetGäris, men vid systerskapets yttersta gränser pågår en förhandling huruvida transmän ska inkluderas eller inte i nätverket.

I det efterföljande kapitel tre avhandlades medlemmarnas förhållningssätt till feminism, och hur de positionerar sig till bilden av StreetGäris som "förortsinitiativ". Där behandlades också tillhörighet som bärande idé. StreetGäris kan för många vara en dörr in i feminismen, vilket också uttalas som ett mål med nätverket av de intervjuade. Personer som tidigare upplevt sig som exkluderade ur feministiska sammanhang kan upptäcka en position där feminism inte står i konflikt med andra delar av deras konstituerande identiteter. Samtidigt som StreetGäris vill vara en plats som inte exkluderar människor på grund av avsaknad av kunskap eller avvikande åsikter finns en ambition att aktivt verka för ett inkluderande och icke-diskriminerande rum, där personer ska kunna känna sig trygga. Detta måste hanteras på olika sätt och det pågår en ständig förhandling om vad StreetGäris står för och består av. Förståelsen av nätverket som "förortsinitiativ" ifrågasätts, liksom de mediala bilder där StreetGäris målas upp som "ofarliga" eller "goda krafter" i kontrast till andra rörelser.

I det fjärde kapitlet redogjorde jag för hur det privata blir politiskt, men också hur det politiska i någon mån kan uppsattas som privat. Jag visade hur StreetGäris uppfyller både ett svensk folkrörelseideal och ett ideal om en intersektionell rörelse i praktiken. I och med StreetGäris syftar till att utbyta kunskaper och erfarenhet skapar de korsande erfarenheterna ett fundament av förståelse och gemenskap från vilken medlemmarna hämtar kraft och styrka. Medlemmarna i StreetGäris använder en intersektionell förståelse av olika strukturella förutsättningar för att skapa agens och en plattform att tala och handla utifrån. De korsande erfarenheterna (hos enskilda medlemmar och kollektivt delade) bildar ett rutnät av erfarenhetsbaserad kunskap från vilken medlemmarna kan tala och agera. Själva erfarenhetsutbytet skapar alltså agens, i form av utökat handlingsutrymme och utökat utrymme att ifrågasätta och utmana den egna positionaliteten. De delade erfarenheterna bildar en plattform från vilken medlemmarna kan lyftas och höras utanför nätverket. Genom att använda Anthias konceptualisering av intersektionalitet kan vi se hur olika förtryckande maktordningar skapar en bas för motstånd och

agens. StreetGäris ger uttryck för hur det privata blir politiskt, men också för hur det politiska är privat. I nätverket samlas berättelser om att utsättas för diskriminering och erfarenheter av sexism, rasism, utanförskap och tillhörighet. De personliga erfarenheterna översätts till kunskap om strukturella förhållanden, och genom att ta del av varandras kunskaper och erfarenheter bildas en förståelsegrund på vilket nätverkets medlemmar hämtar kunskap och kraft, samt skapar handlingsutrymme. I intervjupersonernas berättelser framkommer det att StreetGäris vill vara en röst och en påverkanskraft i samhället, men också att det finns en distans till "maktmänniskor" som gärna vill bjuda in eller på andra sätt "använda" nätverket. StreetGäris vill istället själva sätta agendan och välkomnar politiker och andra att komma till nätverksträffar och andra evenemang för att ta del av vad medlemmarna har att säga, i frågor som är relevanta och betydelsefulla för dem.

Jag har argumenterat för hur Youngs begrepp "serial collective" kan användas för att beskriva den kollektiva gemenskap som StreetGäris utgör. I nätverket är erfarenheterna av inte omfattas av det manliga privilegiet och den minsta gemensamma nämnaren för alla medlemmar, men beskrivs inte som den viktigaste punkten för identifikation eller positionering. Genom att organisera sig som kvinnor kan olikheter inom gruppen lyftas fram och göras betydelsefulla. Att vara tjej eller icke-binär förstås i samspel med andra maktordningar som tillsammans konstruerar medlemmarnas positionalitet.

En ständig utvecklingsprocess

Varför vi ska ha ett eget tjejnätverk? Varför inte? Hela samhället är som ett enda stort killnätverk. Då är det klart att vi tjejer måste få ha egna.²⁵

StreetGäris kan beskrivas som en process av ständig utveckling. Mycket av det jag skrivit under uppsatsens gång har hunnit bli utdaterat och fått revideras. Ett exempel är att när den första intervjun genomfördes vände sig gruppen till alla som identifierar sig som kvinnor. Strax efter det ändrades målgruppen till att även inkludera icke-binära personer. Nätverket har stadigt växt under de månader jag har studerat nätverket, och skiftningar i tendenser har kunnat skönjas. Ett exempel är att styrelsen bestämt sig för att ha administratörer för forumet, för att hantera ett

²⁵ Citatet är hämtat ur en intervju med StreetGäris i tidningen Norra Sidan,

http://www.direktpress.se/norra_sidan/Nyheter/Systerskap-ska-fa-tjejerna-att-ta-plats/, hämtad 2015-04-25.

ökat antal "urspårade" trådar. Medlemsantalet har också växt till nästan det dubbla sedan mitt fältarbete inleddes. Att försöka fånga ett så pass föränderligt fenomen har stundtals varit krävande. På grund av studiens begränsade omfång har jag någonstans varit tvungen att sätta stopp för materialinsamlingen, även om nya spår efter det har dykt upp som jag gärna hade analyserat inom ramen för det här arbetet. Min ambition har emellertid inte varit att belysa någon "kärna" som visar vad StreetGäris "egentligen" är. Tvärtom hoppas jag att den här uppsatsen har visat på nätverkets komplexa och föränderliga karaktär.

Fortsatt forskning

Det civila samhället, liksom samhället i övrigt, är i ständig och förändring. Många av de som ser orättvisor och problem är även aktiva i att försöka förändra och förbättra. Rasism, sexism och klassförtryck, liksom andra diskriminerande och förtryckande maktordningar, uppmärksammas och kämpas mot på olika håll i ideella föreningar och nätverk. Ett sådant nätverk är det kvinnoseparatistiska och StreetGäris, som i den här uppsatsen har studerats och analyseras. Fokus har legat på medlemmarnas upplevelser och positioneringar inom olika diskurser som konstruerar bland annat kön, ras, identitet och plats. En intressant aspekt som inte har berörts särskilt djupt i den här uppsatsen är vilka normerande praktiker som uttrycks i forumet, samt hur detta förändras över tid. Eftersom nätverket ständigt utvecklas tillkommer ständigt nya aspekter av det som skulle vara spännande att studera närmare. En sådan aspekt är hur nätverket klarar av att växa i den snabba takt som det hittills har gjort, och hur interna konflikter hanteras med ett tilltagande medlemsantal, i förhållande till de demokratiska och inkluderande principer som från starten har varit av stor betydelse. I vidare forskning skulle det även vara intressant att lyfta blicken ännu ett steg, för att belysa hur olika nya rörelser (som StreetGäris kan sägas vara en del av) har betydelse för det samhälle vi lever i och för hur vi ser på demokrati, delaktighet och rättvisa. Ett annat intressant område för fortsatt forskning är feministiska och antirasistiska plattformar på internet, hur dessa utformas och utvecklas, samt hur frågor om identitet, intersektionalitet och inkludering hanteras och diskuteras i olika forum och nätverk.

Källförteckning

Litteratur

Ahmed, Sara (2004). *The Cultural Politics of Emotions*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Ahmed, Sara (2007). "A Phenomenology of Whiteness". I *Feminist Theory*. Nr. 2

Alfberg, Åsa & Kristofer Hansson (2010). *Fenomenologins möjligheter i etnologin. Rapport från en nationell workshop*. Lunds universitet, Humaniora och teologi.

Almroth, Vera, Lindqvist, Eva Schmitz, Eva & Sillén, Ingrid (red.) (2010). *Tusen systrar ställde krav*. Stockholm: Migra Förlag.

Alvesson, Mats & Sköldberg, Kaj (2008). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.

Ambjörnsson, Fanny (2004). *I en klass för sig. Genus klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront.

Anthias, Floya (2002) "Where do I belong? Narrating collective identity and translocational positionality". I *Ethnicities*, 2(4), pp. 491–514.

Anthias, Floya (2004). "Begreppet 'translokalisering' och teorier kring social stratifiering. Frågor om genus, etnicitet och klass". I: Mattsson, Katarina & Lindberg, Ingemar (red.). *Rasism i Europa. Arbetsmarknadens flexibla förtryck*. Stockholm: Agora.

Anthias, Floya (2008). "Thinking through the lens of translocational positionality. An intersectionality fram for understanding identity and belonging. I: *Translocations: Migration and Social Change. An Inter-Disciplinary Open Access E-Journal*. Vol. 4(1), pp. 5-20.

Anthias, Floya (2012). "Transnational mobilities, migration research and intersectionality. Towards a translocational frame". I *Nordic Journal of Migration Research*. Vol 2(2) pp. 102-110.

Arendt, Hannah (1970). *On Violence*. New York: Harcourt Brace & Co.

Beauvoir, Simone de (2002). *Det andra könet*. Stockholm: Nordstedts.

Bertilsson, Jon (2014). "Netnografi – en metod för att studera internetbaserad kommunikation". I Eksell, Jörgen & Thelander, Åsa (red.). *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.

Butler, Judith (1990). *Gender trouble*. New York: Routledge.

- Butler, Judith (2004). *Undoing gender*. New York: Routledge.
- Carbin, Maria & Tornhill, Sofie (2004). "Intersektionalitet – ett oanvändbart begrepp?". I *Kvinnovetenskaplig tidskrift*. Nr. 3.
- Carbin, Maria & Edenheim, Sara (2013). "The intersectional turn in feminist theory: A dream of a common language?". I *European Journal of Women's Studies*, vol. 20(3).
- Crenshaw, Kimberlé (1991). "Mapping the margins: Intersectionality, identity politics, and violence against women of color". I *Stanford Law Review*, vol. 43(6).
- Dahlstedt, Magnus (2009). *Aktiveringens politik: Demokrati och medborgarskap för ett nytt millenium*. Malmö: Liber.
- De los Reyes, Paulina & Gröndahl, Satu (red.) (2007). *Framtidens feminismer. Intersektionella inventioner i den feministiska debatten*. Stockholm: Tankekraft förlag
- De los Reyes, Paulina (2007). "Intersektionella perspektiv på etniska relationer". I Hjerm, Mikael & Peterson, Abby (red.) *Etnicitet - perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups Utbildning.
- De los Reyes, Paulina & Mulinari, Diana (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap*. Malmö: Liber.
- Eduards, Maud (2002). *Förbjuden handling. Om kvinnors organisering och feministisk teori*. Malmö: Liber ekonomi.
- Ehn, Billy & Klein, Barbro (1994). *Från erfarenhet till text. Om kulturvetenskaplig reflexivitet*. Stockholm: Carlssons.
- Farahani, Fataneh (2008). *Diasporic narratives of sexuality: identity formation among Iranian-Swedish women*. Diss. Stockholms universitet. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis
- Fundberg, Jesper (2003). *Kom igen, gubbar! Om pojkfotboll och maskuliniteter*. Diss. Stockholm : Stockholms universitet
- Fägerborg, Eva (2011). "Intervjuer" I: Kaijser, Lars & Öhlander, Magnus (red.). *Etnologiskt fältarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Gerber, Sofi, Gunnarsson Payne, Jenny & Lundgren, Anna Sofia (2012). "Diskursetnologi". I: *Kulturella perspektiv*, årg. 21, pp. 2-6.

Gunnarsson Payne, Jenny (2006). *Systemskapets logiker. En etnologisk studie av feministiska fanzines*. Umeå: Tryck Print & Media.

Gustafsson, Nils (2014). "Traditionella och virtuella fokusgrupper". I: Eksell, Jörgen & Thelander, Åsa (red.). *Kvalitativa metoder i strategisk kommunikation*. Lund: Studentlitteratur.

Haraway, Donna (1988). "Situated Knowledges. The science Question in Feminism and privilege of partial perspective". I: *Feminist Studies*, Vol. 14 Nr. 3, pp. 575-599.

Hill Collins, Patricia (1998). "It's all in the family: Intersections of gender, race, and nation". I *Hypatia*, vol 13(3).

Hine, Christine (2000). *Virtual Ethnography*. London: Sage Publications.

Hübinett, Tobias m fl (red.) (2012). *Om ras och vithet i det samtida Sverige*. Botkyrka: Mångkulturells centrum

Kozinets, Robert (2010). *Netnography: Doing Ethnographic Research Online*. London: Sage Publications.

Kings, Lisa (2011). *Till det lokalas försvar. Civilsamhället i den urbana periferin*. Diss. Stockholm: Stockholms universitet

Kings, Lisa (2012). "Förorten och föreningen. Förvandlingen av det lokala". I: Wijkström, Filip (red.). *Civilsamhället i samhällskontraktet. En antologi om vad som står på spel*. Göteborg: European Civil Society Press.

Kvale, Steinar (1997). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Lefebvre, Henri (1991). *Spatial Triad in The Social Production of Space*. Blackwell, Oxford.

Lenz Taguchi, Hillevi (2012). *In på bara benet – En introduktion till feministisk postrukturalism*. 2 uppl. Stockholm: Stockholms universitets förlag.

León Rosales, René (2010). *Vid framtidens hitersta gräns. Om maskulina elevpositioner i en multietnisk skola*. Botkyrka: Mångkulturellt centrum.

Liinason, Mia (2014). "Vad är feminism?". I: Sandell Kerstin, Maja Sageroch Nora Rätzel (red.). *Kritiska gemenskaper: att skriva feministisk och postkolonial vetenskap*. Lund: Lunds Universitet; Genusvetenskapliga institutionen

Lundström, Catrin (2007). *Svenska latinas. Ras, klass och kön i svenskhetens geografi*. Göteborg: Makadam.

- Lykke, Nina (2003). "Intersektionalitet: ett användbart begrepp för genusforskningen". I: *Kvinnovetenskaplig tidskrift* nr 1 2003.
- Molina, Irene (1997). *Stadens rasifiering. Etisk boendesegregation i folkhemmet*. Uppsala: Uppsala universitet
- Molina, Irene (2005). "Rasifiering. Ett teoretiskt perspektiv i analysen av diskriminering i Sverige". I: De los Reyes, Paulina & Kamali, Masoud (red.) *Bortom Vi och Dom. Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering*. Stockholm: SOU 2005:41
- Negra, Diane & Tasker, Yvonne (2007). *Interrogating Post Feminism: Gender and the Politics of Popular Culture*. Durham and London: Duke University Press.
- Patton, Michael Quinn (2002). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. London: Sage.
- Sandell, Kerstin, Sager, Maja & Rätzel, Nora (red.) (2014). *Kritiska gemenskaper: att skriva feministisk och postkolonial vetenskap*. Lund: Media-Tryck, Lunds universitet.
- Selberg, Rebacka (2014). "Erfarenhet som feministiskt begrepp: kön, medvetande och handling i institutionell etnografi". I: Sandell, Kerstin, Sager, Maja & Rätzel, Nora (red.) *Kritiska gemenskaper: att skriva feministisk och postkolonial vetenskap*. Lund: Media-Tryck, Lunds universitet.
- Sernhede, Ove (2014). "Youth rebellion and social mobilisation in Sweden". I: *Soundings*. Nr. 56, pp. 81-91.
- Skeggs, Beverley (1999). *Att bli respektabel*. Göteborg: Diadalos AB.
- Svensk-engelsk, engelsk-svensk ordlista*. (2005). Stockholm: Sveriges tidskrifter.
- Tollefsen, Aina (2014). "Konkreta rum och abstrakta platser. Arbete, makt, företag i centrum och periferi". I: Sandell Kerstin, Maja Sageroch Nora Rätzel (red.). *Kritiska gemenskaper: att skriva feministisk och postkolonial vetenskap*. Lund: Lunds Universitet; Genusvetenskapliga institutionen
- Wikström, Hanna (2007). *(O)möjliga positioner: familjer från Iran och postkoloniala reflektioner*. Göteborgs universitet: Göteborg.
- Winter Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Ålund, Aleksandra (2014a). "Politics of Belonging: A Narrative on Activism in Sweden". I: *Nordic Journal of Feminist and Gender Research*. 22(4), pp. 330-337.

Ålund, Aleksandra (2014b). "Motberättelser; Förortsaktivism i den samtida Sverige". I: Sandell Kerstin, Maja Sageroch Nora Rätzzel (red.). *Kritiska gemenskaper: att skriva feministisk och postkolonial vetenskap*. Lund: Lunds Universitet; Genusvetenskapliga institutionen

Webbkällor

StreetGäris nätverkssida: <https://www.facebook.com/groups/563357173688508/?fref=ts>

StreetGäris hemsida, "Om StreetGäris": <https://streetgaris.wordpress.com/about/>, hämtad 2015-01-25.

Dagens Nyheter, "Fotboll": <http://www.dn.se/sport/fotboll/fifa-tvingar-tv4-att-kalla-fotbolls-vm-for-dam-vm/>, hämtad 2015-05-28.

Megafonens hemsida, "La familia": <http://megafonen.com/karlek/la-familia/>, hämtad 2015-05-20.

Språkrådet: <http://www.sprakochfolkminnen.se>, hämtad 2015-01-19.

Sveriges television, "PSL": <http://blogg.svt.se/psl/2013/12/01/del-1-idag-hade-laten-nog-hetat-haffa-gari/>, hämtad 2015-05-26.

Sveriges television, "Nyheter": <http://www.svt.se/nyheter/inrikes/du-ar-inte-min-talman>, hämtad 2015-05-20.

Transformerings.se, "Ordlista": <http://www.transformering.se/vad-ar-trans/ordlista>, hämtad 2015-05-19.

Tidningen Vi, "Turbulent år för Ebba": <http://vitidningen.episerverhotell.net/templates/PrintPage.aspx?id=7452>, hämtad 2015-05-22.

Youtube, "Anaconda": <https://www.youtube.com/watch?v=LDZX4ooRsWs>, hämtad 2015-05-28.

Muntliga källor

Intervju med "Irma", "Hannah" och "Shirin", Mångkulturellt centrum i Fittja, 2014-11-06

Intervju med "Rihaneh", Liljeholmens Galleria, 2015-01-29

Intervju med "Amineh", Kista Galleria, 2015-02-12

Intervju med "Camilla", Tensta konsthall, 2015-02-12

Intervju med "Mai", Kulturhuset i Stockholm, 2015-02-13

Telefonintervju med "Amal", 2015-02-22

Övrigt

Loxdal, Jonatan och Åström, Louise (2013). *I stundens hetta. Rapporteringen om kravallerna i Husby 19-24 maj 2013 i aftonbladet.se och expressen.se*. Kandidatuppsats, Södertörns högskola.

StreetGäris på sociala medier

Instagram: @streetgaris

Twitter: @StreetGaris

Facebook (officiell sida): <https://www.facebook.com/StreetGaris?fref=ts>

Fältanteckningar

2014-11-06 (Extrainsatt årsmöte i Rinkeby)

2014-11-19 (Nätverksträff i Akalla)

2015-02-12 (Utdelning av Abdi-priset i Husby)

2015-03-22 (Nätverksträff i Akalla)